

BONA PAU

Nº. 537 - Any XLV - MONTUÏRI - NOVEMBRE - 1997

Restes humanes
del talaiot de son
Fornés, del segle
II abans de Crist

No es pagaran
contribucions
especials

Una oficina de
turisme, al Molí
des Fraret

Contrastació dels
punts de vista
dels dos grups de
gimnàstica

13 equips del
poble en
competició
setmanal

Ja estan
totalment
pagades les
obres dels graons

Dos montuïrers
assenyalats ens
han deixat:
Bartomeu
Ramonell, qui
havia estat 25
anys jutge, i
Miquel Massanet
"Parri", glosador i
col·laborador de
Bona Pau

Un dels pocs carros i bísties que encara circulen per dins Montuïri

Darrerament a Montuïri s'han rehabilitat i fet millores a moltes cases, a l'interior i a la façana. Així es trobava la de "Cas Metge Rei" a mitjan octubre

No es pagaran contribucions especials

El CIM farà tot el possible per evitar que els veïns de Montuïri hagin de pagar contribucions especials pels projectes del Pla d'Obres i Serveis que es realitzaran durant 1998 i 1999. L'aportació del CIM en aquests dos anys puja 40 milions, amb la qual quantitat se subvencionarà el 65% de la construcció de les voravies del poble. La resta, el 35%, anirà a càrrec de l'Ajuntament.

També té previst el CIM acabar les obres de restauració del Molí des Fraret i la rehabilitació del Pou del Rei.

Aquestes afirmacions foren fetes amb motiu de la visita que féu a Montuïri Pere Sampol, vicepresident del CIM.

BONA PAU Montuïri

Director: Onofre Arbona Miralles

Redactor en cap: Gabriel Gomila Jaume

Redactors i col·laboradors:

Joan Miralles i Monserrat, Catalina Sastre Pericàs, Mateu Rigo Bonet, Guillem Mas Miralles, Miquel Martorell Arbona, Gaspar Socías Mora, Antoni Mateu Socías, Onofre Torres Ramis, Melcior Nicolau Jaume, Antoni Mesquida Llinàs, Joan A. Payeras Ramonell, Joan Barceló Cerdà, Catalina Barceló Mayol, Josep Oliver Verd, Rafel Pons Mairata i Felip Munar i Munar.

Administració: Martí Ferrer Sampol
C/ Es Pujol, 5 - 07230 Montuïri - Tlf. 64 66 93

Imprimeix: Tirrena, S.A. Manacor

Depòsit legal: PM 133 - 1958

Nota: Les opinions aparegudes en els articles firmats, sols són atribuïbles als seus autors.

ES GRAONS

Complaença

Recuperar o no deixar perdre les sanes i bones tradicions és símptoma de bon gust i de complaença, com és el cas de la bunyolada que anualment celebren la vigília de les verges les persones majors -i la joventut, també- del nostre poble. A uns el fa revivir temps passats i a tots els satisfà l'eixida.

Inseguretat

Montuïri ha deixat de ser aquell poble de portes obertes i clau al pany, on durant moltíssims anys s'ha pogut anar a un o altre lloc sense tancar la casa. Ara la inseguretat esporugueix per tot arreu, degut a la invasió de certs malfactors, i fa que tot i essent dins ca seva, moltes cases romanen tancades i fins i tot amb el biulò posat.

BREUS

Biel Gomila, homenajat

Al nostre Redactor en cap, Gabriel Gomila se li va retre un homenatge i se li va entregar una placa commemorativa amb motiu de complir-se els 30 anys com a corresponsal a Montuïri del *Diario de Mallorca*.

Els 200 anys de les Germanes de la Caritat

Les antigues alumnes de les Germanes de la Caritat celebraran un trobada a Sencelles l'horabaixa del diumenge dia 8 de novembre. L'acte començarà a les 17 hores. Les de Montuïri que hi vulguin assistir es poden posar en contacte amb Joana Ramonell (d'En Norat).

Temporada de Caça

La temporada de caça d'enguany es va obrir el 2° diumenge d'octubre per a la caça menor i durarà fins al darrer diumenge de gener. Els dies de caça són: dimarts, dijous, dissabtes, diumenges i festius. En terreny lliure no es pot caçar en dijous.

Descobriments al talaiot

Mitjançant anàlisis fetes a Brussel·les, s'ha determinat que els ossos trobats a Son Fornés el 1988 pertanyen a dues dones de l'època talaiòtica, que visqueren en el segle II abans de Crist.

Montuïri i la música

Segons consta, Montuïri ha estat des de temps immemorial un poble amant de la música, pràcticament amb totes les modalitats, on els seus habitants gaudeixen no sols d'escoltar-la sinó també de practicar-la.

Recordem com el nostres avantpassats en les seves feines del camp, sovint les duïen a terme cantant. Pensem en aquelles cançons del temps de batre, de llaurar, d'entrecavar, de collir ametles... i tantes altres tonades que els pagesos d'antany en podrien donar una bona lliçó i encara ens deliterien, ens deliten en alguna ocasió. Facem també memòria del cant religiós dins de l'església on, altre temps, tots els assistents corejaven un bon grapat de cançons, algunes de les quals després eren recordades a ca seva i xiuxiuejades aquí i allà.

Capítol a part mereixen la nostra banda de música i la coral parroquial, avui "Mont-Lliri". Dues institucions que donen prestigi a Montuïri, les quals, amb les pròpies melodies instrumentals i corals, omplen de satisfacció els qui gaudeixen d'escoltar les seves composicions. Dues entitats a les que hi dediquen un temps valuós un bon nombre de

persones desitjoses de poder oferir ben ajustades aquelles composicions que amb tant d'esment vénen preparant. I encara que les seves melodies no sien populars, són molts els qui amb deliri assaboreixen les notes de les seves interpretacions. Dues entitats musicals que encara s'haurien de recolzar amb més vehemència perquè els seus intèrprets han nascut i són veïns, la immensa majoria d'ells, del nostre poble.

En aquesta avinentesa també cal recordar un fill il·lustre del nostre poble; l'únic, el guardonat i fecund Pare Antoni Martorell. Un home que aquí va néixer, la producció musical del qual s'ha estesa per tot el món. Un montuïrer extraordinari dins aquesta disciplina i que no es pot oblidar en retreure aquesta matèria.

Un poble, encara que petit, com Montuïri, que traspua música, la fomenta —recordem aquí l'Escola de Música—, la produeix, l'escampa, la difon... està obligat a retre un homenatge a la nombrosa plèiade de practicants de la música, el qual d'una o altra manera es podrà fer patent amb motiu de la festa de la seva patrona, Santa Cecília.

O. Arbona

Un dia d'estiu, a la fresca

Era a la darrera de l'estiu, a plaça, quan un dels dies feiners aquests cinc homes d'edat prenen la fresca. Ell són Ventura "Piedós", Guillem "Prats", Bernat "Pizà", Rafel "Mora" i, un poc més enfora, el nostre glosador Miquel "Parri", quan encara anava a asseure's per empatar la xerrada. Ara, a la tardor, quan els dies s'han refrescat, ja no es dona aquesta instantània

Dos dits de seny

Abans de parlar

S'ha dit moltes vegades que quan un parla ha de saber que allò que diu servirà per a qualche cosa, ja que, cas contrari, podria fer malbé als qui l'enrevolten. Avui i sempre s'han dit moltes coses que valdria més haver-les callades.

És per això que convendria que abans de parlar ens aturàssim a pensar si les paraules que anam a dir són veritat o si un està a punt de dir una imprudència o si no està ben segur d'aquelles paraules que es van a dir. I encara que sia veritat, no sabem si caurà bé i valdria més callar, ja que, freqüentment, se senten moltes afirmacions que són falses, injustes, incompletes, feridores i inútils.

Pensem també que en determinats moments les nostres paraules poden ésser inoportunes o plantejar problemes que no es poden resoldre o, de la mateixa manera, crear confusió o desagradar algú innecessàriament.

Abans de parlar convé saber si l'orella que ens escolta està preparada per sentir i considerar si certes expressions pronunciades en aquell ambient o en un moment determinat, són una espècie de deshonra o poden ésser motiu de bregues. I encara que tot quan anam a dir sia ver, podria ser millor no dir-ho, ja que altres vegades, semblants expressions estaven en contradicció amb els propis actes.

I ja no parlem del qui parla i parla i no diu res. És igual que un cavall sense brida a la boca, que no obeeix el seu amo i sembla que no està domat. Si la dita "pel seu actes els coneixereu" serveix per calibrar les persones, per la seva boca igualment es destrua amb quina classe de gent s'alterna. Si antigament dèiem "la boca pot fer molt de mal", ho hem de creure, ja que qualcú la té plena de ver i podria contaminar i emmalaltir tot el poble.

Salomó

El comte Rossi

Dia 20 de setembre de 1936 el comte Rossi vengué a Montuïri i a plaça féu un discurs ponderant la victòria dels nacionals sobre els rojos a Portocristo

Ja queda poc, Gerard. Es qüestió d'hores. El final s'acosta i, amb els altres sexagenaris, hauré d'emprendre obligada aquest viatge que tant m'enfonsa i em desconcerta. No hi puc consentir. No vull que em desterrin a milions de quilòmetres de ca meua, allunyada del poc que em queda per estimar. No vull deambular per l'espai interplanetari com una somnàmbula, entabanada i teledirigida, sense llibertat per triar la meua pròpia vida i decidir el meu destí. Però som incapaç de reaccionar. He quedat arrufada, abatuda, tot esperant el moment. Prest vendran a cercar-me. Pensaments ferests enterboleixen el meu cap confús i pul·lulen al meu entorn imatges grisenques com boires espesses de les matinades humides. I el teu record, Gerard, encara em capfica més. Estaves desfet aquells dies. Foguejat per tots els costats, quasi bé ningú entenien la teua feina i això et deprimia i t'esfondrava. Tenies la cara regirada i els teus ulls orbitaven perduts, inexpressius, entelats per un baf que xopava fins i tot les paraules. I és que els comentaris de la gent eren prou eloqüents:

- Que han d'anar, a remoure velles ferides!

- En lloc de posar pau posen guerra!

Però tu seguies trespuntant i punyint, per

a mi, amb audàcia i obstinació, per a la majoria eres un atrevit i un caparrut. Volies escriure una història, sens dubte l'esdeveniment més important que ha sacsejat el nostre poble durant el segle XX. Volies escriure la història de la guerra civil a Montuïri.

A la primeria del mes de setembre del 36, l'exèrcit nacional, ajudat per falangistes, requetès i sobretot per la importantíssima càrrega del Morandi, va expulsar als rojos d'en Bayo del llevant mallorquí. El Morandi, un vaixell italià insignificant, arribà al port de Palma estibat de material bèl·lic modern i molt operatiu, entre el qual hi havia els avions italians que feren matx a les tropes republicanes, aviadors i altre personal tàctic. El vaixell també transportava una quinzena de fascistes italians, els camises negres, liderats per un personatge sinistre que transmutà tot Mallorca: El general comte Rossi. Per cert, en Rossi no era ni general, ni comte, ni rossi. En realitat, era un advocat d'una quarantena d'anys que es deia Arconovaldo Bonacorsi. Es considerava enviat per Mussolini a salvar Mallorca del comunisme i pretengué assumir el control de l'illa; davant la resistència dels militars, però, es limità a automenar-se inspec-

tor de les tropes operants i cap de les milícies de Falange, i intervingué en la darrera fase dels combats contra Bayo al front d'un grupet de falangistes exaltats, que ell mateix batejà amb el nom de *Dragones de la Muerte*. En Rossi aviat es féu molt popular a Mallorca. Era alt, plantós, un tiparrot d'home. Embambava les al·lotes amb el seu posat i tenia una oratòria agressiva, impetuosa i patriòtica que captivava els joves. Molts el consideren el salvador de les Balears i el capità legionari, José Pérez Vengut, proposà en el seu llibre "Porto Cristo, *El legionario y otros héroes*" que s'hauria d'aixecar un monument en el seu honor i memòria. Altres, en contra, opinen que fou el màxim responsable de la repressió i autèntic dictador de l'illa. Aquest personatge tan contradictori visità Montuïri, segons consta a una acta de l'Ajuntament, el dia 20 de setembre de 1936.

Aquell dia, en Rossi, acompanyat pel tinent coronell García Ruiz i el Marquès de Zayas, entrà victoriós al nostre poble. Era tot un esdeveniment. Els nacionals havien vençut els rojos a Portocristo i en Rossi es passejà triomfal per tot Mallorca. A Montuïri hi hagué una festa. Va tocar la banda de música, feren vestir els cossiers vells i les cases foren endiumenjades amb l'ensenya nacional. Hi havia molta gent aplegada a plaça. Tothom havia acudit. Uns, entusiasmats i exultants, altres hi anaren regirats, per por. L'ajuntament repartí tabac entre els assistents i el nins portaven papers amb els colors de la bandera del *Moviemiento*. En Rossi, envoltat de militars, falangistes i capellans, féu un discurs damunt els graons. Els seus crits exaltats, "*tutti i rossi fucilati*", "*tutti i comunisti fucilati*", els traduïa un capella teatí, el pare Julià Adrover: "Tots els rojos afusellats, tots els comunistes afusellats". Després de l'efervescent proclama anticomunista estibada de fanatisme patriòtic amollaren els detinguts que feia una quinzena de dies estaven tancats als baixos de la Casa de la Vila. Encara n'hi ha que recorden les paraules que el comte Rossi dedicà en castellà als presos: *Que salgan estos perros!* Així i tot aquells homes estaven contents de veure's alliberats. La gent deia que gràcies a l'italià de son Mòio, en Carlos Senna, que va parlar una bona estona amb en Rossi,

(Continua a la pàgina següent)

Què és la música? (I)

Un dia, culejant amb la mirada per dins els mostradors de les llibreries de Ciutat, vaig descobrir un llibre petit d'aquests que en diuen de divulgació. L'autor és el compositor nord-americà anomenat *Aaron Copland*, nat el 1900, i el títol de l'obra diu **Cómo escuchar la música**, publicada pel *Fondo de Cultura Económica*. La meua edició és la reimpressió feta a Getafe (Madrid), 1988, i té 215 pàgines més un índex final.

Jo sentia la necessitat de millorar-me com oient de música; pressentia que en cada audició me'n perdria més de la meitat, de valors musicals. Atropellat per la fam de perfeccionar-me musicalment vaig comprar aquell llibre desconegut. L'he llegit quatre vegades, en quatre anys successius, i la meua intenció és de repetir la lectura un pic cada any, tant em va agradar, tant em millorà, crec, i tantes novetats hi descobres en cada nova

lliçó.

Del seu capítol segon he tret una sèrie d'idees que em serviran de matèria prima, base i punt de partida per a aquest treball que ara iniciï.

Copland ens explica el procés auditiu en tres plans hipotètics d'audició (hipotètics, que no succeeixen així en la realitat, però disposats així per a explicar-se més clarament): el sensual, l'expressiu i el purament musical.

El pla sensual el defineix com la manera més senzilla d'escoltar música i consisteix en oir-la pel pur plaer del so musical mateix. El pla expressiu, origen de controvèrsia entre els músics, consisteix en escoltar música intentant descobrir el significat que hi pugui haver darrera de les notes, el que diu la peça, allò de què tracta la peça. Com es pot deduir immediatament, aquest escoltar implica una actitud molt més activa que en el primer oient, al qual li basta deixar-se endur pels sons i prou.

La tercera manera d'escoltar música, la del pla purament musical, és la de l'orientat tan actiu en la seva audició que intenta esbrinar les notes mateixes i la seva manipulació: amb quin material sonor i amb quins enginyers musicals tal autor ha construït l'obra escoltada. Això no és gens fàcil i A. Copland dedica tot el seu llibre de divulgació a instruir i animar el lector a convertir-se en oient intel·ligent de música, amb esforç i paciència, i també amb els ulls posats en el profund plaer musical inclòs en aquest tercer pla.

Avui, aquí, tractarem només del primer: l'hipotètic pla sensual. L'hem definit com aquell on s'escolta la música pel pur plaer del so musical mateix.

Aquest pur plaer ens predisposa a l'optimisme, bon humor, satisfacció, agosament, fins i tot a tenir ganes de treballar. O ens tranquil·litza, apaivaga, narcotitza, ens dorm. La nostra societat de consum ho sap molt bé i ens posa música ambiental, ara també li diuen així, en el banc o caixa on anam a treure doblers; per anar a Ciutat, dins l'autocar on viatgem i somiam en els béns de consum; als grans magatzems on ens escuren les butxaques; al bar on anam a recuperar forces; altra vegada en l'autocar on, bossa buida però satisfets amb la càrrega de pa-

quets adquirits, tornam a ca nostra. Puc assegurar-vos que quan em varen operar de pròstata (només em posaren anestèsia local), tot el temps que em feren les pitjors impertinències, no deixà de sonar en l'ambient del quiròfan una simfonia de Beethoven. Tots hem sentit contar de certes fàbriques i tallers on la música ambiental millora el rendiment dels obrers. Són exemples d'audició musical en el primer pla. Vosaltres, sens dubte, en sabreu molts d'altres casos com, per exemple, quan vos afeitau o a la dutxa.

Ara bé, aquest mode d'escoltar de cap manera s'hauria de dur a una sala de concerts o a la plaça quan la nostra banda actua. Per què? Perquè escoltar així no és altra cosa sinó evadir-se, perdre's pels niguls, somiar, viatjar imaginàriament qui sap per on. Per suposat en aquestes situacions no es pensa en la música i mai se l'escolta vertaderament.

Per tant, fins en aquest pla primari d'audició musical, en una sala de concerts o a la nostra plaça, l'orientat s'hauria d'esforçar per a millorar-se com escolta i tenir una actitud musical més conscient.

Suposem això aconseguit. Repetiré adaptant-la la pregunta que encapçala aquest treball i interrogaré: què és la música en aquest pla sensual? Les següents definicions no són meves. Estan tretes de la revista *Radio Clásica* que l'emissora nacional d'Espanya publica mensualment. També cada mes entrevista una personalitat destacada del món musical i li presenta un qüestionari, sempre a tots el mateix. La primera pregunta és aquesta: Suggereixi la música en una frase breu. I la segona: quina qualitat admira més en una obra musical. D'ambdues respostes donades a les preguntes preposades en trauré les adients al meu treball i em prendré la llibertat de traduir-les al català. Vosaltres, lectors, en podreu treure continguts, asseveracions, rebuigs, conseqüències, idees noves, tot un estol de pensaments personals, segons diuen el millor fruit d'una lectura seriosa.

Comencem i acabem: 1. Música és l'únic so preferible als de la naturalesa.

2. Música és un viatge de l'esperit a través d'un mar de sons.

3. Música és l'ordre del silenci.

(No heu provat mai la qualitat sedant del silenci? Provau-ho. Quina pau! I hi podreu descobrir que en el silenci hi ha música. Quin plaer!).

Josep Oliver i Verd

CALENDARI PERPETU

(Ve de la pàgina anterior)

s'havien salvats els presoners. Aquell dia, molts de montuïrers es vestiren de falangistes, amb els corretjams ben lluints i les polaines ajustades als bombatxos estufats, la camisa blava amb les fletxes refulgents de falange i la gorra amb una ostentosa borla vermella. D'altres, anaren a implorar clemència al comte Rossi amb una síndria o meló per intercedir pels seus familiars que estaven tancats a Ciutat.

El comte Rossi a finals del 36 tornà cap a Itàlia i la repressió continuà d'una manera més subtil. Encara n'hi hagué que begueren oli de ricí, una purga horribosa i mala de pair. Molts de montuïrers hagueren d'anar al front, sobretot a la cruenta batalla de l'Ebre, i uns quants hi colaren la vida. La guerra s'acabà i després de la gatera ve la ressaca: La misèria, el mal estar i la tristesa s'apoderà de la gent que quedà acoquinada. Molts se sentiren defraudats i la fam s'estengué per tot Mallorca.

Hi ha tantes coses a contar! Tu intuïes, però, que el temps se t'acabava. I així va ésser, Gerard.

Rosalina Llovet

T'ho demanen els milers

Què et diu el cor?

d'avís, que necessiten

la teua companyia

i el teu suport.

A les Balears tenim moltes persones que necessiten un cop de mà. I això no ho resoldrem només amb diners. Necessitam el teu cor. Fes-te voluntari.

Fes-te voluntari
t'ho demana el cor

Informa-te'n al telèfon
900 321 321

GOVERN BALEAR

Conselleria de Presidència

S'ha dit que... A MONTUÏRI

... en Grosske, coordinador general d'Esquerra Unida a Balears, va acusar es batle de Montuïri de xenòfob per intentar treure fora des poble famílies peninsulars, per considerar-les conflictives, mitjançant persecució administrativa i no policial.

... sembla que ses persones majors (no totes) tenen molt més interès en fer gimnàstica ara que quan eren petites. Serà perquè abans era obligatori i ara es voluntari? O per una altra cosa?

... si a Montuïri ara es disposa d'un monitor i una monitona i quatre dies per setmana per fer gimnàstica —es qui volen anar a totes ses sessions—, sa gent d'edat gaudirà indubtablement de més salut.

... a nivell de cafè i de carrer s'ha parlat molt, exageradament, des dos grups de gimnàstica de persones majors. I tothom vol tenir se raó. I segons com se miri tots la tenen. I així estan ses coses.

... ja n'hi ha que passen pena perquè per Tots Sants es fasser nou d'es graons encara no estava sembrat... i si se desculden podrien fer tard.

... un o molts de nins grans circulen pes carrers es vespres, sense llum. Una dona d'edat s'altre dia es retgirà fort perquè li feren a prop. Després tirava pestes contra s'autoritat.

... ens han demanat, per què no s'impeix que ses motos (no totes, però moltes) vagin a tanta velocitat pes carrers de Sant Bartomeu i Jaume II i fins a sa plaça Vella. Es vianants que circulen per aquells indrets, si són persones de coneixement, tenen por.

Bernat Colomar

Artista, sobretot de la plumilla, ara resident a Montuïri, farà a Palma, al Casal Sollerí, una exposició de les seves obres, del 5 al 20 de novembre, a benefici dels camps de refugiats de Burundi i Guatemala. I dia 20 a les 20 h es farà la subhasta.

... sa collita d'ametles d'enguany hauria estat més bona si no fos pes peresosos que hores d'ara encara no les han espolsades dets ametlers.

... a Montuïri també es fan carreres de motos amb el consegüent perill. I això que molts de pares ho prohibeixen an es seus fills.

... es desconeix amb exactitud quina fou sa postura des batle davant en Pere Sampol, ara vicepresident del CIM. Però s'intueix.

... es tema des contenidors de fems ja fa tanta mala olor com ells mateixos. Si no fos per sa manca d'educació d'algunes persones, valdria més no parlar-ne.

... dos fets dolents, per no dir-ne més, s'han produït amb motiu de sa recaptació de contribucions: ses hores d'espera que per poder pagar varen haver de suportar molts de contribuents, i la pujada dets impostos, tanta que se'n veieren alguns que varen haver d'anar an es banc a cercar

més doblers.

... sa participació a competicions esportives enguany ha estat tanta que actualment hi ha tretze equips en competició i més de 150 esportistes que a Montuïri setmanalment lluiten per guanyar. Fins i tot a alguns partits hi ha coincidència, s'han de jugar a sa mateixa hora.

... es qui no han volgut contribuir a ses despeses de sa restauració des Graons han romàs bocabadats. Ja està tot pagat i no podran dir que un metre quadrat es deu a sa seva col·laboració.

En Xerrim

Es baixex

Als músics amb motiu de la celebració de la seva patrona Santa Cecília

A una localitat de la nostra Mallorca s'havia de celebrar la seva fira anual, de molta envergadura. Mentrestant estaven a la porta de la Casa de la Vila tots a punt de partir: l'Ajuntament en ple així com la banda de música uniformada i formada per anar-se'n tots junts cap a l'entrada del poble per rebre les autoritats de Ciutat, convidades a dita fira.

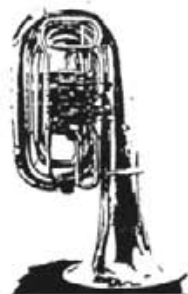
Al cap de davant, al costat esquerre de la primera fila de la banda, hi havia un baix (instrument musical), imprescindible per a la banda. El pobre baix estava allà perquè li havien duit.

El temps passava i es feia hora d'anar-se'n i ningú no es decidia a partir. El batle mirava el rellotge i el director, i aquest feia la mateixa cosa; fins que a la fi el batle diu al director: "Tu... què feim? Per qui estam?" el director contesta: "Pes baixex".

El batle pega una ullada i veu es músic que toca el flautí, el qual és un bergant que fa dos metres, i diu: "Pardal (senyalant l'instrument). Aquest que es posi això dins la butxaca, que agafi es baix i ja podem partir".

Aquí el director amb una rialla exagerada diu "Ai Tòfol...! Que es de ver, que és molt més bo de fer un batle que no un músic".

Es baixex

L'Ajuntament informa

Resum de l'acta de la sessió plenària extraordinària celebrada el 28 d'octubre de 1997

1- Comunicacions de batlia

Es va donar compte de l'adjudicació del bar del poliesportiu, de l'adob i adquisició d'ordinadors i de la liquidació del pressupost de 1996.

2- Transferències de crèdit

Es varen aprovar les transferències de crèdit del pressupost de 1997, corresponents a les partides 4, 5 i 6, sense que impliquin modificacions en el pressupost inicial.

3- Gestió i ús del Molí des Fraret

S'aprovà la firma d'un conveni entre la Mancomunitat i l'Ajuntament per a la gestió i ús del Molí des Fraret, mitjançant el qual s'hi posarà una oficina de turisme del Pla de Mallorca. El conveni serà bianual i prorrogable.

4- Conveni per a la prestació del servei de menjar a domicili

S'acordà firmar un conveni entre la Mancomunitat i l'Ajuntament per ampliar el servei de menjador a tot el Pla de Mallorca. S'iniciarà en els pobles d'Algaida, Pina, Sencelles i Santa Eugènia. Es farà l'elaboració del menjar a la cuina de Montuiri.

5- Reglament del bar del poliesportiu

Es va aprovar el reglament de serveis per a la gestió del bar del poliesportiu municipal "Es Revolt".

6- Cessió gratuïta d'un terreny

S'acordà la cessió gratuïta d'una franja de terreny de 150 metres lineals per un d'ample per a l'ampliació del camí de Ses Rotes. N'és donant Joan Miralles Servera.

7- Adquisició d'un terreny

S'acordà adquirir una parcel·la de terreny propietat de Rafel Miralles Cerdà, al costat del camp de futbol, de 1890 m² per un milió de pessetes, i així poder millorar les infraestructures del poliesportiu.

8- Operació de préstec

Per finançar les obres de camins rurals per valor de 89.100.000 pessetes es va aprovar una operació de préstec per 10 anys. La Conselleria d'Agricultura aportarà el 70% i l'Ajuntament el 30% restant. Això suposarà un ingrés per al poble d'uns 63 milions de pessetes.

(Nota.- Sols els punts 3 i 6 s'aprovaren per unanimitat).

Precs i preguntes

(Del ple del mes de setembre)

Del PSM

1. No és lògic ni sanitari que les aigües brutes donin a la sèquia de davant el poliesportiu. S'hauria d'arreglar aquesta qüestió.

R. S'ha de cercar una solució correcta, s'ha de fer bé i en forma legal.

2. Pot fer una empresa privada propaganda d'un bar indicant la Plaça Major com a parking seu? Ho considera il·lògic en cara que sia de domini públic.

R. Miralles -PSOE- diu com exemple que el Pati de Montuiri no ha demanat permís per anunciar-se devora el cartell de "Passada de Poble".

3. Qui menava el cotxe de l'Ajuntament el dia de la Pujada a Lluc a peu?

R. Matas (regidor d'Esports -PP-) diu que era ell el qui menava.

4. Com és que només s'han fet nets els torrens de devora la carretera?

R. Per manca de recursos per fer-ne més.

5. Per què en el programa de festes, no es posava el nom de les activitats que havia organitzat la Mancomunitat i el CIM. Demana que es faci constar.

R. Fou una errada sense mala intenció.

6. Es de desitjar que es presti més atenció al Punt Verd i que es disposi de més doblers.

R. Es cuida cada dia, però no es pot asfaltar perquè és un lloc provisional. El problema principal és el de la manca de conscienciació de la gent. S'hi posa vigilància, però si es deixa un moment de vigilar, ja s'hi tiren bosses.

7. Els "paquets" de persones majors abans es repartien des del centre o de l'Ajuntament. Es demana que es facin gestions per no haver-lo d'anar a cercar a Vilafranca.

R. El segell és a Vilafranca. Hi ha moltes dificultats, però es faran les gestions perquè es pugui solucionar el problema.

8. Per què enguany no hi ha hagut campus de bàsquet?

R. Perquè a les escoles, on havien de romandre els esportistes, estava en obres.

Del PSOE

9. Per què enguany hi ha hagut tan d'èxit a la natació?

R. La gent volia els monitors que es posaren perquè n'estava contenta.

10. Quan es conclouran les obres de IBASAN, ja que hi ha tomat haver carrers inundats?

R. Aquesta setmana havien de venir a arreglar-ho, però seria molt bo que les tuberies fossin més grosses; ara bé, el pressupost no hi arriba.

11. S'han fet gestions per solucionar el problema del transport dels veïnats a l'Hospital de Manacor?

R. El Director General de Transport mira si es viable una línia de transport conjunta per a un parell de pobles.

12. Quines mesures s'han adoptat en relació als problemes dels veïnats de Perles Orquidea quan hi ha pluges? S'exigirà a Perles Orquidea que pagui els arranjaments necessaris?

R. Les tuberies no estan en condicions. S'ha parlat amb els responsables d'Obres Públiques per cercar solucions.

13. És certa la declaració feta pel batlle que l'Ajuntament té un deute aproximat de seixanta milions de pessetes?

R. Es mal de determinar estrictament, perquè depèn del dia, dels proveïdors, les factures que es van pagant...

14. La liquidació de 1996 encara no s'ha mostrat. Per què?

R. El problema són els ordinadors que s'han bloquejat fa un parell de mesos, sobretot el que té la comptabilitat.

15. Quines actuacions s'han fetes per evitar els darrers actes vandàlics?

R. S'està cercant una solució perquè és matèria pròpia dels jutjats i no es pot engegar del poble ningú sense permís judicial.

16. Quina és la situació actual de les obres de les escoles?

R. Hi ha hagut un problema tècnic sobre unes altures, si bé, per altra part, s'ha obtingut una ampliació del termini.

17. S'han fet actes de representació general on es diu "en nom de la Corporació", com també es féu un sopar on sols hi anaren els representants de l'equip de govern.

R. El sopar fou pagat pel batlle i no s'ha presentat cap factura a l'Ajuntament. I al berenar que es va fer amb motiu d'una reunió de l'equip de govern, cadascú es pagà el seu.

18. Un prec perquè als actes on s'entreguen premis se'ls concedeixi major participació i s'hi faci intervenir un representant del CIM.

R. Són actes de l'Ajuntament pels quals, com a tals, la Corporació no ha obtingut cap ajuda.

19. L'any passat es va esperar tots els regidors per entrar a l'església per a les festes de Sant Bartomeu, i enguany no. Tan sols se'ls hi va convidar a anar-hi. I en canvi els regidors de l'equip de govern varen tenir un banc reservat. Prega que no sien actuacions institucionals, sinó de representació de tot el poble.

20. Prec perquè es procuri obtenir major col·laboració de "Sa Nostra" dins els actes culturals, ja que som un dels pobles que obtenen menys profit per aquesta via.

R. S'està en contacte amb el Director de "Sa Nostra" a Montuiri i procura aprofitar al màxim les ajudes culturals que aquesta entitat oferta.

Cooperativa Agrícola

Motivat per haver-li sortit una altra feina més ben retribuïda, deixà el passat dia primer d'octubre la Cooperativa Agrícola l'obrer Joan Josep Mas i Tugores. El seu lloc serà ocupat per

Jaume Bauçà Miralles, per un període de tres mesos, passats els quals, si convé a ambdues parts, se li farà contracte indefinit.

Per altra part (enguany encara no ho havia publicat *Bona Pau*), a la passada campanya de recollida de llegums i cereals es notà la poca collita. La Cooperativa comercialitzà al voltant de 750 tones, una quantitat que representa la meitat menys que l'any passat.

Pere Sampol, a Montuïri

El Vicepresident del CIM, el nostre paisà Pere Sampol, va realitzar una visita institucional a Montuïri el passat 17 d'octubre per tal de visitar les obres que el CIM ha subvencionat a Montuïri, com són les dels Graons, es Molí des Fraret, son Fornés i Es Pou del Rei. Fou rebut pel batle i regidors, es visitaren aquests llocs i Sampol féu unes afirmacions les quals resumim a la 2ª pàgina.

Reposició de les vaquetes

Les vaques que havien actuat a Sant Llorenç per l'agost, llaurant; el passat octubre tornaren fer una demostració a Lluçmajor amb motiu de la fira, enganxades a un ancestral carro de parells. S'ha rebut invitació per anar a la fira del Dijous Bo d'Inca i també podrien fer una demostració a Montuïri, a la fira, però aquestes actuacions encara no estan confirmades.

Persones majors

Els nostres majors volgueren celebrar la vigília de les Verges amb una bunyolada que tengué lloc dia 20 horabaixa. També aquest dia, en el local social, Maria Tur va pronunciar una conferència sobre salut, la qual fou seguida amb molt d'interès pels nombrosos assistents.

Santa Cecília

Els dies 22 i 23 d'aquest novembre es torna commemorar la festa de Santa Cecília, patrona de la música. Si bé desconeciem concretament el programa d'actes, ens confirmen que no diferirà molt del d'anys anteriors.

Un moment de la visita del Vicepresident del CIM, Pere Sampol, a Montuïri

OMEGA

Cindy Crawford's choice

★
New Constellation

OMEGA
The sign of excellence

Joyeria Fermin

Controvèrsies a l'entorn de la gimnàstica de les persones majors

Es contrasten els punts de vista dels dos grups

Explicacions i motius del desacord

Llegim als diaris articles referents a les classes de gimnàstica que des de fa uns anys es vénen donant a un grup de persones majors. Com que hi ha una certa disconformitat i discrepància, això ha duit a dividir el col·lectiu de persones afectades.

Segons conta na Margalida Garau els fets són els següents:

Des de fa 6 o 7 anys, ve a Montuïri per donar classe de gimnàstica a un grup de persones majors la monitora Miquela Salvà. Segons el parer de les seves alumnes és una persona molt bona, atenta i simpàtica; totes n'estaven molt contentes d'ella, i mai s'havia mirat el seu caire polític, ni d'on venia, així com tampoc entre les persones que rebien les seves lliçons.

Però enguany sembla que hi ha una certa politització referent a les classes, fet motivat perquè dita monitora (segons un grup de persones) ve per part del Consell i paral·lelament a Montuïri promogut (es pensen) pel president de l'Associació de Persones Majors, Rafel Socias, en ve una altra per part del Govern Balear. Ja se sap que ambdues entitats no són de la mateixa banda política. Per un costat, el PP, que forma el Govern, i d'altra banda -al que diuen pacte de progrés- el Consell.

Dit això un grup de persones majors estan enfadades i indignades pel que succeeix quan volgueren, ara passat l'estiu, reprendre els exercicis gimnàstics.

Com es venia fent els anys passats, acudiren a la cita al Local Jove, el dia i hora habitual per rebre les lliçons de dita monitora. La primera classe, tot i que hagueren d'anar a cercar la clau, marxà bé.

La segona, però, quan anaren per fer exercicis gimnàstics i salut, per altra banda tan important per les persones majors, es trobaren que la clau de què disposaven no va obrir perquè havien canviat -sense previ avís- el pany. Per tal motiu es va realitzar la classe defora. El cel estava ennuvolat i tronava, tanta sort que no arribà a ploure.

Davant aquest fet, un grup de dones afectades anaren a exposar el cas al regidor Gabriel Matas. Aquest explicà que hi estaven fent obra i els proposà i oferí el local de Ca Ses Monges.

El passat dia 6 d'octubre se'n van a Ca

ses Monges per realitzar allà els acostumats exercicis gimnàstics, i altre pic troben tancat i sense clau per poder obrir. Les diuen que la té en Rafel Socias, el cerquen per tot i no el troben enlloc. Es malpensan que s'ha amagat a posta ja que quant li demanaren explicacions respongué amb arrogància: "els missatges no manen l'amo". Davant aquest fet -altre vegada es malpensan- sembla que el citat senyor i un grupet de persones que són del seu parer, no volen la monitora que ve per part del Consell perquè comanda l'esquerra i així tothom hagi d'anar amb la qui ve de part del Govern Balear, que comanda la dreta.

Aquesta vegada no es donà la classe a l'intempèrie, anaren a una casa de veïnat.

Tota vegada que d'una altra banda es donen les mateixes classes amb diferent professora és molt lamentable que per causes polítiques a Montuïri, i molt més amb les persones majors, es jugui si un és d'un o altre caire polític.

Si aquest passats anys tots estaven contents amb una monitora, la senyora

Miquela, per què enguany n'han de venir dues i hi ha d'haver discussions i divisions dins un poble que tots ens coneixem?

Les persones majors no necessiten bregues ni malsofridures ni rancúnies, sinó pau, amor i amistat amb tothom, ja que és l'etapa de la vida que més la necessiten. O sia, abans de determinades actuacions, tant per part dels qui formen l'Ajuntament com dels qui formen la junta de l'Associació de Majors, o s'hi i ha altres responsables, haurien de pensar-s'ho i amb democràcia consultar abans de decidir segons quines coses.

Per altre costat les persones que se senten ofeses —tant les unes com les altres— abans d'enfadar-se i malpensar-se, haurien d'aclarir els motius a fi de posar-se d'acord.

Al col·lectiu de pensionistes montuïrers, els aniria millor menys politiqueria i més mirar per la seva salut, tan física com psíquica.

Confiam que s'aclareixin aquests malentesos i a Montuïri regni l'amistat i la bona harmonia amb tota la gent.

Sion Nicolau

Versió del president de l'Associació

Hem acudit també al president de l'Associació de Persones Majors de Montuïri, Rafel Socias, per contrastar la seva versió a fi que els nostres lectors pugui disposar del seu punt de vista.

Segons el president, "l'Associació mai no ha tengut la clau del Local Jove, i el dia 16 de setembre les que havien de fer gimnàstica, dirigida pel monitor Xim Oliver, contractat per la Federació, anaren allà on tengué lloc la classe inaugural. I dia 18 s'hi féu la primera classe. I al dia següent, dia 19, el regidor Gabriel Matas va telefonar dient que no es podia utilitzar aquell local perquè s'hi havien de fer obres. A partir d'aquest moment les classes organitzades per l'Associació es desenvolupen a Ca Ses Monges".

"Per altra part —continua Rafel Socias— a l'assemblea general extraordinària del 26 de juny de 1996 es va acordar que l'Associació es fes càrrec de la direcció i responsabilització del men-

jador, cuina i centre de dia. O sia que des del primer de juliol de 1996 tota la planta baixa de Ca Ses Monges, en el carrer de Sant Bartomeu, està cedida a l'Associació i aquesta n'és responsable. En aquest lloc l'any passat l'Associació ja hi va organitzar les classes de balls de saló i de bot".

"Pel que fa a la monitora Miquela Salvà —afegeix en Rafel— s'ha de dir que fa vuit anys que la Federació va organitzar el programa de gimnàstica de manteniment i va demanar ajuda econòmica al CIM, aleshores presidit per Joan Verger, i es va comprometre a abonar el 50% dels honoraris dels monitors. Tot aquest temps passat s'ha fet així, encara que els darrers anys el CIM ja estava comandat pel Pacte de Progrés. No obstant amb Damià Pons, Conseller d'Acció Social, sempre hi hagué bones relacions, si bé durant tots aquests anys era la Federació qui contractava les monitors, inclosa na

Les persones majors que practicaven gimnàstica de manteniment, després de la festa de final de curs 1993-94. Aleshores anaven totes ben unides

Miquela. Des de sempre les reunions de les monitores se celebraven en el local de la Federació i aquestes cobraven cada mes puntualment, de les respectives associacions on feien la seva tasca. I el CIM abonava el 50% restant amb més retard". Segons el president, durant tots aquests anys s'ha preocupat de cercar monitora, pagar-la puntualment i també cercar local per fer la gimnàstica. I en guany ha obrat de la mateixa manera. "Ara bé -afegeix-, tota vegada que la monitora Miquela Salvà no va voler treballar per la Federació, se'n va haver de cercar una altra. I pel que diuen -continua- que el president s'amagà, ell no s'ha amagat mai i no hi ha hagut cap d'aquestes persones que li hagi demanat explicacions, ni com a president ni com a particular ni tan poc a la Junta Directiva de l'Associació de Montuïri".

"Enguany el CIM -deia en Rafel- no volgué fer conveni per a l'actual curs amb la Federació, motiu pel qual la referida Federació va cercar diversos patrocinadors, entitats bancàries i altres, i els trobà. I na Miquela fou convidada per continuar treballant amb la Federació, però ella va manifestar que havia de fer feina amb el CIM. Davant això, la Junta Directiva de Montuïri va acordar continuar el programa de gimnàstica de manteniment amb la Federació, amb la qual sempre s'hi ha fet; i continua amb les portes obertes a tots els associats".

"Cal afegir finalment -va concloure en Rafel- que tot i haver-se arribat a Montuïri a la situació esmentada, l'in-

terès de l'Associació no és el de dividir, sinó el d'unir".

Tant de bo que aquesta situació no tenguí repercussions dins les mateixes persones i manco dins el col·lectiu de l'Associació de Montuïri.

O. Arbona

Donants de sang

L'equip mòbil del Banc de Sang de Balears vendrà a Montuïri dilluns dia 10 de novembre per fer una col·lecta de sang en el Consultori local, de les 18 a les 21'30 hores.

Poema

Teresa de Calcuta ha volat al Cel

A Calcuta, dins l'Església,
la mare Teresa està,
enterrada entre els seus pobres,
els que ella tant va estimar.

Des d'allà pregarà Déu
per tots els necessitats.
Que gran era l'amor seu
pels pobres i desgraciats!

Ella sempre va vestir
amb senzilles blanques robes
i qualche pic solia dir
entre els rics també hi ha pobres.

No és ric el que té diners,
perquè amb ells no compraran;
salut i amor són béns
que els lladres no robaran.

Teresa, que això sabia,
el seu cor tenia obert,
tant a la nit com al dia
ric o pobre que patia
sempre el trobava despert.

Ha complit la missió
que Jesús li va manar
i ara sempre estarà
davant Déu nostre Senyor
i per sempre gaudirà
de tant Santa visió.

Perquè no imitar-la
i fer tot el que puguem;
com Teresa, tinguem fe
en Crist i al pobre ajudem
i al que està malalt de ver,
que de malalts n'hi ha ferm.

Antònia Adrover

Seguridad y Limpiezas, S.A.

Gremio de Albañiles, 14

Tlfs. 29 50 92 - 29 50 66 - 20 63 11
Pol. Son Castelló 07009 Palma de Mallorca

Maties Guichandut Crende, entrenador de bàsquet

També estudia Activitats Físico-Deportives en el Medi Natural

Enguany, s'ha creat un nou equip de bàsquet femení a Montuïri, l'equip Sènior, compost per al·lotes d'entre devuit i vint-i-tres anys, totes elles del poble i entrenades p'en Matias Guichandut Crende.

En Matias, només en denou anys, n'ha jugat deu a bàsquet, ha participat en el campionat d'Espanya i ha format part de la selecció balear. Ara, però, s'ha proposat un nou repte, dirigir l'equip Sènior Femení. Fa uns devuit mesos sofrí una greu lesió que encara el manté de baixa.

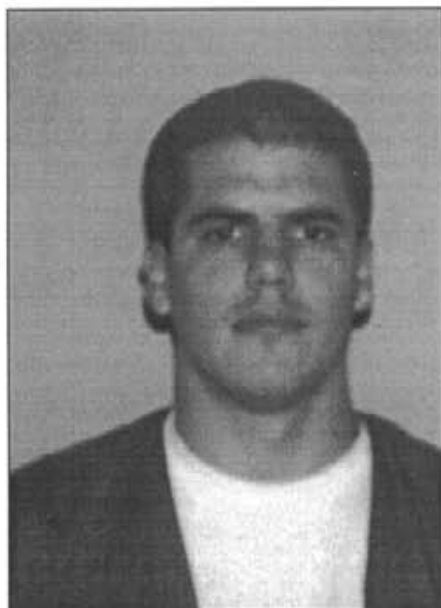
I és que en Maties és un apassionat per l'esport. Per altra banda actualment realitza un Mòdul de Formació Professional d'Activitats Físico Esportives en el Medi Natural.

– Vares jugar fins fa un anys i mig a bàsquet; amb quins equips has jugat?

– Amb el CIDE, amb el qual hi vaig jugar cinc anys, amb el Sant Agustí dos i amb el Mallorca Patronat els tres darrers anys.

– Quines són les millors impressions que has tengudes durant aquests deu anys?

– El fet de conèixer gent, establir bones amistats; també vaig tenir l'oportunitat de jugar amb la selecció i poder representar el bàsquet balear. He participat

en dos campionats d'Espanya, jugant contra esportistes tan coneguts com Roberto Dueñas, actualment jugador del Barça. En un principi vaig tenir bastants dificultats per jugar, a causa de que no era espanyol, finalment me vaig nacionalitzar per començar a practicar l'esport que més m'agrada, el bàsquet.

– Quins títols has obtingut juntament amb els teus equips, Matias?

– Amb el Mallorca, per exemple, cada any quedàrem campions de lliga i durant dos anys campions de Balears. Per

altra banda amb el Sant Agustí ens classificàrem quarts en el campionat d'Espanya, després d'haver guanyat el campionat de Balears.

– Actualment no jugues a bàsquet; ens pots explicar per què?

– Fa un any i mig, jugant un partit de lliga amb el Mallorca, a conseqüència d'una caiguda vaig rebre un fort cop al cap i vaig estar tres mesos ingressat a la clínica. Actualment estic de baixa federativa a causa d'aquest accident que vaig patir. De fet i si em permetes, vull aprofitar per donar les gràcies a tots els montuïrers i montuïreres que em visitaren durant la meua estada a la clínica. Això em va ajudar molt a recuperar-me; n'estic molt agraït.

– Ara, però, Matias, es pot dir que no has deixat el bàsquet del tot, de fet entrenes l'equip Sènior Femení de Montuïri. Com et decides a entrenar-les?

– Fa un mes i mig em demanaren si les volia entrenar i això em va fer recuperar la il·lusió pel bàsquet. Vaig estar molt content i ara encara hi estic més per la feina que fan i tant com s'esforcen. Hi ha molta gent que no és optimista, l'equip es el d'edat més avançada de Montuïri, hi juguen al·lotes de devuit a vint-i-tres anys. Aquestes de més joves ja jugaven però fa uns tres anys que ho deixaren; ara s'han decidit a continuar practicant l'esport del bàsquet. D'aquí la falta de confiança que tenen alguns amb elles. Però jo sé que amb tant com s'esforcen i del bé que so passen, no defraudaran ningú.

– Sabérem que a principi de temporada ja tengueren moltes dificultats a l'hora de formar l'equip, no trobaven ningú ni cap institució que les ajudàs. Què n'opines d'això, Matias?

– Com té dit, hi ha una falta de confiança amb elles, però el més important no són els resultats ni les victòries, sinó que facin feina durant tot l'any per consolidar un equip i així els anys vinents les jugadores que pugin de les categories inferiors tinguin on jugar. Això és un aspecte que molta gent no ho té en

música bar

Ca Na Poeta

Carrer Major núm. 7 • Telf. 64 65 29 • Montuïri

compte. Llavors també vull dir que el bàsquet, aquí a Montuïri està una mica marginat, el futbol ho abraça tot.

- Creus que seria possible formar un equip de bàsquet masculí aquí a Montuïri?

- No crec que no. Com te dit hi ha massa afició pel futbol. Però hi ha gent que ho practica i el que sí es podria fer és un equip sènior.

- Quins estudis estàs realitzant ara, Matias?

- Faig un mòdul a l'Institut de Son Rullan, concretament el d'Activitats Físico Esportives en el Medi Natural.

- I en què consisteix? Quines matèries tocau?

- Et preparen per esser un conductor en el medi natural, realitzam i estudiem diferents modalitats d'esports d'aventura com per exemple mountain-bike, escalada, hípica... La durada d'aquest mòdul es de tres anys, dos a l'Institut i un de pràctiques.

- Quines sortides professionals té?

- Les sortides professionals són moltes ja que està enfocat al turisme que rehem. Per altra banda som la segona promoció. A més els esports d'aventura de cada pic estan més de moda i son més practicats.

- També sabem, Matias que viatges bastant, concretament a Argentina, lloc on nasqueres i on hi tens part de la teva família. Quan va ser el darrer pic que hi vares anar?

- Pel gener d'enguany hi vaig estar quasi dos mesos, ara hi torn un altra vegada amb dos montuïrers més.

- Quines diferències hi veus entre la joventut d'aquí i la d'Argentina?

- El que més es nota és la manca de recursos econòmics, la joventut no maneja tan de doblers com aquí, això sí, qui més qui manco té una carrera universitària. Allà els joves es diverteixen sobretot jugant a futbol, ballant amb parelles, salsa i música llatina com la d'en Carlos Vives. La gent d'allà es diferent de la d'aquí, tenen una personalitat molt inestable, segurament degut a la situació del país. Allà es donen canvis molt importants a nivell polític, econòmic i social en molt poc temps i això fa que la gent no tenguí seguretat. Un dia estan contents per la cojuntura del país però el dia següent tots els plans professionals o

Carta a mon pare

Estimat mon pare:

Ja han passat uns dies des de la teva mort i m'has deixat un buit que solament poden omplir els records i les paraules.

Em trenca el cor, mon pare, que hagi hagut de passar per un camí tan dolorós. Sí..., ja sé que no vols la meua compassió; perdona'm. Admir en tu el coratge i la dignitat amb què vares portar la teua malaltia fins als últims moments: sense queixes ni victimisme. Trobaves cada dia un motiu, una il·lusió per donar sentit a la teua vida i quan el foc que et consumia deixava d'abrasar-te, trobaves la força per regar els rosers i veure'ls créixer.

T'agraesc, mon pare, totes les coneixences i els valors que em vares transmetre, que amb els anys varen anar construint la meua persona. Amb el llenguatge i les experiències del món rural ens ajudaves a mi i als germans a orde-

universitaris d'una persona es poden veure frustrats.

En Matias me digué que l'hi agradaria ésser com els seus ídols, com n'Amato, en Simeone o en Batistuta, tots ells esportistes argentins professionals. Nosaltres deim que amb les condicions físiques d'en Matias i en la força de voluntat que té, pot arribar a ésser un esportista, com els que tant admira.

Antoni Mesquida

nar i classificar l'univers, com també assemblar les seves lleis. No conté, tal vegada, una simple llavor l'explicació de tots els misteris de la natura?

Amb la cura que prodigaves als teus camps, arrabassant una per una les herbes que impedièn als teus blats créixer, apreníem que cap tasca no es pot desenvolupar sense una dosi d'entrega i de rigor.

La teua generositat la manifestaves amb la il·lusió amb què ens portaves les primeres móres, les millors nespres...

El teu món era sobri; no necessitaves gairebé més del que el camp t'oferia i m'ensenyaves a distingir l'essencial del que és superflu.

Si bé és veritat que totes aquestes experiències foren importants per al meu desenvolupament, la més gran i, paradoxalment, la més dolorosa, ha estat la de la teua lluita per sobreviure a la teua malaltia. Em desesperava la meua impotència per retenir-te i alleujar el teu dolor. Quan va arribar-te l'últim dia, te n'anaves trist. Et costava tant deixar-nos i partir tot sol!

Ja el dia després de la teua mort, quan amb la Joana anàrem al cementiri per sentir-te més a prop, no poguérem dir-te res. Ens adonàrem que tu no eres mort per a nosaltres, que seguies present en el nostre cor i viu en la nostra memòria; però, per descomptat, deslliurat de la càrrega del sofriment.

Fins sempre, mon pare.

La teua filla

Petra Ramonell

Barcelona, 14 d'octubre de 1997.

Millor... i més aprop

Super Montuïri

Extens assortit

Gran varietat de productes d'alimentació

Peix fresc • Carnisseria

Xarcuteria • Fruita i verdura

"Panaderia" • Pastisseria • Rebosteria

Servei a domicili

C/ Es Dau s/n

Tlf. 64 67 60

Montuïri

Antoni Arbona Ribas, fill de montuïrers

Fundador i primer president de la "Casa Balear de Mar del Plata"

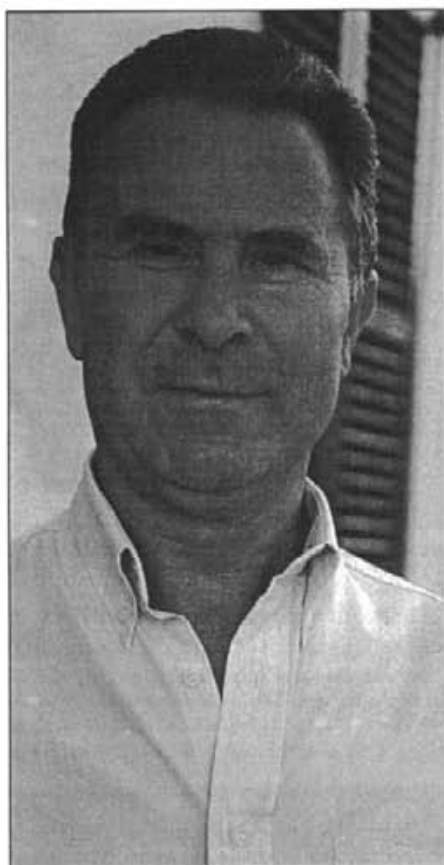
Estàvem a la darrereria dels anys vint. El qui escriu tenia uns sis o set anys i pasturava —valgui l'expressió— per les cases veïnades del carrer de Baix, on vivia, mirant-ho tot i descobrint poc a poc el petit món que l'envoltava.

A poques cases de ca nostra hi habitava una jove, n'Aina "Reus". Assegut al seu portal hi vaig passar molt de temps. Record d'ella que era una al·lota tractable i simpàtica. Mentre feia les feines de la casa, parlava amb mi; es pot dir que jo quasi només escoltava, perquè el que em cridava l'atenció era un calendari de colors amb la imatge, per jo al·lucinant, d'unes torres inundades de llum —temps més envant vaig saber que eren de l'Exposició Internacional de Barcelona de 1929—. Que no hagués donat jo per aquell calendari! Sé que mu mare em digué: "No vagis tant a ca n'Aina, que té molta feina; s'ha de casar molt prest i se n'ha d'anar a Bons Aires". És un dels records d'infància que he tengut present en moltes ocasions.

Fins aquí l'evocació, la remembrança enllaçada amb el fet següent: fa uns dos mesos, era pels voltants de les festes de Sant Bartomeu, el director de Bona Pau encarregà a l'autor d'aquestes retxes que entrevistàs una determinada persona de nacionalitat argentina i que estava passant una temporada al nostre poble. Ens presentaren i al cap d'un cert temps de conversa descobrírem que l'interessat era un fill de n'Aina, la jove que coneixíem a les acaballes dels anys vint, i veïna de ca nostra.

Ens estam referint a Antoni Arbona Ribas, de nacionalitat argentina, fill d'Onofre Arbona Roca "Masseno" i d'Aina Ribas Barceló "Reus", els dos de Montuïri, que es casaren l'any 1930 i emigraren a Sud-amèrica uns mesos després.

El nostre personatge nasqué al poble de Loberia, de la província de Bons Aires (Argentina) el 19 de gener de 1941. Ara té 56 anys. Persona educada i d'agradable tracte, té també en el seu haver una extensa cultura. Viatger empedreït ha visitat nombrosos països. Viu a la ciutat de Mar del Plata.

El seu currículum el resumirem dient que després dels estudis primaris a Mar del Plata —una ciutat argentina de 650.000 habitants, situada damunt la costa atlàntica— va fer els secundaris equivalents al nostre antic batxillerat. Ha desenvolupat cursos de direcció d'empresa, secretariat comercial i de personal i direcció administrativa contable.

— És la primera vegada que ve a Mallorca —li preguntam—?

— No —ens diu—. Aquesta és la que fa cinc. L'any 1984 ja vaig venir acompanyat de la meua mare i vaig quedar agradablement sorprès i impactat. No és cap exageració si li dic que estic enamorat de Mallorca i en particular de Montuïri.

— Què és el que més li atreu de la nostra illa i del nostre poble?

— El que més m'agrada i m'impresiona és el mode de ser de la gent. El seu calor humà, el tracte afable, l'optimisme que irradien i del que et contagien.

L'entrevistador es treu una targeta de l'agenda la qual va encapçalada per

l'escut de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears on es llegeix: "Casa Balear de Mar del Plata.- Antonio Arbona Ribas.- Presidente.- Mar del Plata.- Argentina". Segueixen les dades postals i telefòniques. La hi mostrem i preguntam:

— Quin temps fa que vostè és el president de la "Casa Balear de Mar del Plata"?

El nostre interlocutor somriu evidenciant que la pregunta li cau bé. Contesta recolzant-se amb els braços damunt la taula que ens separa.

— En realitat fa molt poc temps que l'hem acabada de fundar. Era necessari. Només a la ciutat de Mar del Plata, que com he dit té 650.000 habitants, hi ha localitzades i censades unes 500 persones de Balears o descendents d'aquestes illes. Tots es mostren entusiasmats amb la recent nascuda entitat. Tengui en compte que dins un radi de 300 quilòmetres, envoltant aquesta ciutat i influenciats per ella, hi viuen més de 400.000 persones més, on esperam localitzar-hi bastants més balears o descendents de les illes.

Entusiasmats cerca ràpidament entre els seus papers i ens mostra una llista.

— Miri —ens diu—, aquí veurà la composició de la directiva de la "Casa Balear".

Amb el paper desplegat damunt la taula hem volgut copiar uns quants llinatges perquè el lector es faci càrrec del seu origen. Aquí els tenim: President: Antoni Arbona Ribas; vicepresident: Florit; segueixen una llarga fila de càrrecs on s'hi enregistren: Pocoví, Fornés, Tur, Barrera, Monserrat, Picó, Llull, Miralles, Torrandell, etc.; noms eminentment quasi tots de les Balears.

— Quin és el fi —preguntam— o els objectius de la Casa Balear de Mar del Plata?

Es tira un poquet enrera, juntant les mans amb els dits entrecreuats.

— A l'Argentina —comença dient—, com és sabut, hi ha una gran varietat de gent provinent de diversos països; podem dir que és una mescla de races, que cercant un futur millor i a rel de diverses immigracions s'instal·laren i viuen en aquest país d'Amèrica del Sud. Abunden espe-

cialment els espanyols i italians. A certes zones del país hi ha uns grups minoritaris molt importants de les Illes Balears. Aquest gran conjunt de persones no tenen un mode de ser ben definit en quant a hàbits. S'han adaptat als del país que els va acollir. Molts, especialment balears, enyoren les seves tradicions que encara alguns han viscut o els n'han parlat els seus pares o padrins. Per recuperar aquests costums perduts s'ha fundat la "Casa Balear". El seu objectiu també és social, cultural i esportiu. Volem aglutinar, com és natural, tots els balears de la zona sud-est de la gran província de Bons Aires.

– I el seu primer objectiu serà...?

– La primera passa és la de donar a conèixer, redescobrir les Balears en la seva dinàmica actual, que molts no coneixen. La seva part històrica i cultural, i també el fenomen turístic amb el gran "boom" que està vivint, entre altres coses. Pretenem que els nostres socis estiguin ben informats de la cultura balear.

– A què es dedica a l'Argentina, si no és una indiscreció preguntar-ho?

– Encantat que m'ho demani. Miri, tenc una empresa que es dedica a servir vins, licors i similars als minoristes. Visc a la ciutat de Mar del Plata i allà tenc els meus clients, dins una àrea molt extensa, de centenars de quilòmetres. Hi ha hagut temps que tenia trenta-un homes empleats en el meu negoci, però el fet de les fluctuacions de la moneda argentina em perjudicà molt, com a altres, i ara no en tenc tants.

– Els balears, de la zona de Mar del Plata, acostumen a visitar les illes en alguna ocasió?

– Alguns, sí. Tots estimen i enyoren la seva terra i els seus avantpassats; és un sentiment general. Si no venen és perquè econòmicament no poden. Aquest problema és precisament el que vol solucionar, entre d'altres, la "Casa Balear".

– Vostè ha anomenat la gran aflluència turística que té Mallorca. Argentina és un gran país. Podria dir-nos alguns llocs interessants i dignes de visitar allà?

– Clar que sí! Començant per les ciutats: Bons Aires és molt interessant, així com Còrdova, Mendoza, Mar del Plata (zona turística cent per cent) entre d'altres. Però hi ha alguns punts que és obligat visitar: El glacial de Perito Moreno,

en el sud, on cada quatre anys, puntualment, es romp i es desprèn un bloc de gel immens constituint un espectacle impressionant. Les cascades del Ignazú, també d'efecte grandiosos i que trenca el cor. Sense oblidar la famosa Pampa Argentina, la terra dels gautxos.

– Una doble pregunta: Existeixen encara els gautxos? Podria definir-los per als nostres lectors. Aquí també tenim una idea romàntica d'ells.

– Sí, clar que existeixen. El gautxo és... com diria... el que coneixen a Mallorca com un missatge de les antigues possessions, però que estan molt subjectes al bestiar. És una figura lligada a la Pampa; sempre van a cavall i és molt bona gent.

– L'expressió "la madre patria", referint-se a Espanya, persisteix encara?

– Sí; es conserva aquesta expressió, que es diu amb amor i nostàlgia. Quan un argentí, de viatge, arriba a Espanya, se sent a ca seva. Pot visitar altres països, però aquí sent el calor humà, la comprensió de la gent, com jo la sent, igual que si estàs a l'Argentina.

– Estan informats del que passa al nostre país?

– Li diré: la TVE, mitjançant el seu canal internacional, ens té ben informats durant les 24 hores del dia, respecte al que passa a Espanya i la resta del món. La seva audiència és molt nombrosa. De les Balears no tenim tanta informació, per tant me'n duc cap a l'Argentina molt de material informatiu i cultural, especialment. Només en llibres transport uns 50 quilos.

– Com es podria ajudar des de Mallorca perquè ens coneguessim un poc més?

– La "Casa Balear" necessitarà això, precisament: moltes referències i bastants notícies de les Balears per donar-les a conèixer als seus socis. La premsa forana pot jugar un paper molt important, enviant-nos exemplars, que seran ben rebuts.

– Sabem que vostè ha viatjat molt. Fa comptes tornar a Mallorca?

– En efecte, he viatjat bastant i li diré amb sinceritat que dels països visitats el que més em crida l'atenció és Espanya, sobretot Mallorca. Montuiri m'agrada en extrem, de tal manera que jo havia de tornar a l'Argentina el passat 23 d'agost, però vaig perllongar un mes el viatge per poder veure les festes de Sant Bartomeu. Clar, això suposà unes despeses i haver de tornar arreglar papers. Em costà 10.500 pessetes. Però les don per molt ben emprades. Les festes de Sant Bartomeu tenen molt més valor, m'entusiasmen. M'agradaria viure aquí. Si Déu ho vol, faig comptes tornar. He deixat bons amics a molts de pobles de Mallorca i des d'aquí els agraeix la seva informació i ajuda.

Aquestes foren les impressions del primer president de la "Casa Balear de Mar del Plata". A pesar d'haver nascut a l'Argentina podem dir igualment que és de Montuiri. Retorna al seu país, però sap que aquí deixa uns amics i una terra que també és la seva.

Miquel Martorell Arbona

Restaurant PUIG DE SANT MIQUEL

(Dimarts, tancat)

**Cuina mallorquina
Forn de llenya**

Ctra. de Manacor, km. 31

• Tlf. 64 63 14

• Montuiri

La sentència de Ponç Pilat

A Montuïri era cantada o recitada des de damunt el "Balcó de Pilat"

La "Sentència de Ponç Pilat" fou recollida per primera vegada a Mallorca, per Pedro Antonio Frontera¹ l'any 1695. Tenim notícies de pobles com Alaró, Algaida, Artà, Binissalem, Bunyola, Fornalutx, Montuïri, Ses Salines, Sineu, Sóller², entre d'altres, que la Sentència era cantada³.

Hi ha versions italianes i franceses posteriors, però ja es troba en un text català del segle XVI⁴, formant part d'un drama de la Passió.

Abans de començar la processó es llegia o cantava la Sentència, prèvia una forta trompetada per atreure l'atenció de la gent⁵. Aquesta Sentència afirmava, més o menys, les acusacions que l'evangelista posa en boca dels sanedrins⁶ contra el Senyor. Acabada la Sentència era de ritual que el coremer s'aixecàs amb forta indignació i coratge i, increpant durament el lector o cantor, li digués amb tota vehemència: "Calla!, Bàrbar, infame! És mentida, Ponç Pilat, ments tan alt com ets! Calla, gran embustero!"⁷

La lletra de Frontera diu així:

"Sentència en què fonch condemnat a mort afrontose Jesu-Crist Redentor nostre.

Nos, Pons Pilat, Governador de tota la provincia de Judea, per el sacro imperi romà: estant en el tribunal y sala de audiència, ohidas las acusacions criminals dels sacerdots, escribas y fariseus, la commoció y clamor del poble quantre Jesús de Nazareth: concordand tots y dient com ha alborotat y commogut tota la Ciutat y pobles, enseyant noves doctrinas quantre la llei de Moysès, fent-se autor de nova llei, pretenint alsar-se Rey, y com a tal aver tingut atreviment de entrar triumphant ab las turbas ab rams y palmas dins la Ciutat, y per aver menospreciat la jurisdicció y autoritat del gran Emperador César, prohibint a los vexalls no li pagassen lo tribut; però lo que cause major escàndol és que com a presuntuós y blasfemo, s'és gloriat, y ha dit moltes y diferents vegades que era fill de Déu, essent home de base condició, fill de un pobre fuster y de una pobre done anomenada Maria. Fingia esser molt sant, essent un engañador, home inquiet,

conspirador y destruidor del bé comú. Ha comès molts altres enormes delictas, més dignas de ser castigats que publicats.

Per tant, avent molt bé considerat y examinat la veritat de las sobreditas acusacions, trobant esser gravissims los seus delictas, judicam deu esser condemnat y sentenciat, com de facto lo condemnam y sentenciam, a que sia aportat per los carrers acostumats de la Sante Ciutat de Jerusalem, de la manera que està: coronat de espinas, ab una cadena y dogal al coll, aportant una creu, acompanyat de dos lladres, per a major afronte, fins a la montanya del Calvari, ahont acostuman ser justiciats los hòmens facinorosos; y allí sia crucificat en la sua creu, en la qual esterà penjat fins que sia mort, y no sia algú qui se atrevesque llevar-lo de allí, sens nostre autoritat. Y los dos lladres estaran penjats, un a la part dreta y lo altre a la part esquerra, residint en mitx, com a Rey, per a major afronte y burles per a que sia exemplar y escarment a tots los malfactors. La qual sentència manam publicar ab so de trompeta y ab veu alte de pregoner, per a que vinga a notícia de tots y no puguem al·legar ignorància alguna".

Pedro Antonio Frontera segueix, tot donant una sèrie de consells per tal que el ceremonial sia perfecte:

"Esta sentència solement se llixa el dia que ab tota solemnitat és feta la processó del via Crucis, lo Diumenge del Rams, o altre dia de la Setmana Sante, fent-se en cada estació la sua plàtica. Però en los altres dias entre any, allí ahont hi heurà consuetut que serà molt digna de ser alabada, podrà donar-se principi a tan sant exercici ab una breu exhortació a la

Des del balcó de Pilat, damunt el portal de la Rectoria, altre temps es cantava o es llegia la Sentència i tot seguit es començava el Via Crucis pel poble

memòria de la mort y Passió de Christo Jesús, y que procur cade qual sacudir las distraccions de son enteniment per a que sia major el mèrit de las suas ànimes. En estas votivas processons podrà fer-se a l'Omnipotent Déu la següent súplica:

Altíssim Déu -a qui estam congregats per a caminar los passos que Christo Jesús redentor nostre camina per a salvar-nos-, ab tota la major humilitat que podem, suplicam vostre divina Magestat, nos concedesca la divina gràtia, sens la qual ninguna acció és de profit. Voldríam surtir aprofitats de tan sant exercici ab un firmíssim propòsit: de antes morir que pecar. Concediu-nos, Señor sàpiam, avorir de tot nòstron cor el pecat, fugint de ell més que de la mort. Tenim intenció de guanyar totes les indulgències y gràcias que los Summos Pontífices han concedit a los qui devotement assistexen a tant

sant exercici. Y per quant los qui estan en pecat mortal són indignes de tal favor, fassem un verteder acte de contrició [...]"

Segueix després amb les meditacions de cada estació⁸.

Al cançoner popular de Mallorca hi ha referències ben explícites a la **Sentència**:

"En el darrer escaló
vos llegiren la sentència,
i Vós, Pare de clemència,
amb molta d'obediència,
seguíreu la processó"⁹.

Felip Munar i Munar
Universitat de les Illes Balears

Notes:

1.- Recollim de Bover: "*Escribió Meditaciones del via crucis y corona dels set goigs de Maria SSma, en gràcia conebuda...* Impr. de Miquel Capó, Palma, 1695. Como libro ascético es excelente, siendo notable la fórmula de sentencia contra N.S. Jesucristo puesta en boca de Poncio Pilatos que posteriormente a Frontera han publicado otros escritores" (Biblioteca de escritores Baleares, Curial, Barcelona-Sueca, 1976, p. 326).

2.- El gremi dels teixidors era l'encarregat del "pas" de la Sentència de Pilat que assistia a la processó del Dijous Sant, a principis del segle XVII (RULLAN, José, *Historia de Sóller*, Impr. Felipe Guasp, Palma, 1876, pp.486-7).

3.- De fet nosaltres hem enregistrat una versió de la **Sentència** de la darrera persona que la va cantar a Alaró.

A Montuïri existeix encara avui el "Balcó de Pilat" que suposam que era des d'on començava el Via Crucis amb la lectura solemne -o cantada- de la **Sentència**.

4.- Ms. 1139 de la Biblioteca de Catalunya, citat per MASSOT I MUNTANER, J., *La literatura religiosa de l'edat Mitjana en la tradició oral d'avui*, dins "Actes del Tercer Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes", AILLC, Oxford, 1976.

5.- A l'Arxiu Parroquial de Sineu hi ha una trompeta anomenada "trompeta de la Sentència" que només fa un so estrident sense cap tipus de melodia. Aquest so s'emetia després d'algunes paraules de la sentència per tal d'atreure l'atenció del públic i fer els mots més esgarriposos.

6.- Sanedrí: "Consell suprem dels jueus, en el qual es tractaven els assumptes d'Estat i de religió" (DCVB).

7.- RIERA ESTARELLES, Toni, *Pregó de Setmana Santa a Bunyola*, Taller gràfic Ramon, Palma, 1982.

8.- Joan Sard i Pujadas féu una descripció del procés de la Sentència: "*Una vegada feta l'Adoració de la Creu, sortia el quaresmer revestit de capa negra i estola morada, i*

s'encaminava cap a la trona per fer-hi el primer sermó. Una volta acabat, sortien de la sagristia la creu, les llanternes, les vexil·les, els carepunats i el Bon Jesús descalç, amb un dogal al coll i una cadena per la cintura. Posat el Bon Jesús a la vista de tothom, el corneter pegava cornetada per fer callar la gent i, acte seguit, se llegia la Sentència. Quan deia "Per lo Sacro Imperi Romà", el corneter pegava una altra cornetada, més vintena que la primera, perquè tothom callàs i escoltàs amb atenció allò que s'anava a llegir [...]" (Pregó de Setmana Santa a Artà, "Setmana Santa a Artà", Impr. La Actividad, Artà, 1976).

9.- GINARD BAUCÀ, R, *Cançoner Popular de Mallorca* (vol. III), Edit. Moll, p. 256.

Coverbos d'En Pep

- Escoltau mestre Magí
vós que sou pacapedrer,
ara me podríeu dir:
quantes pedres he mester
per fer s'arc de Sant Martí?

- A un homo quan va gat
s'enteniment li fa flaca,
una tota sola basta
si arriba de cap a cap.

Pep "Nofre"

Hotel Rural Es Figueral Nou

Es Pati de Montuïri Restaurant

*Diligent servei
Amb totes les comoditats
Acurada atenció al client
Servei de noces i banquets*

Carr. Montuïri-Sant Joan, km. 0'7 • Tlf. 64 67 64 • Montuïri

Bartomeu Ramonell Aloy "Matxo"

Per espai de 25 anys fou Jutge de Pau de Montuïri

Un home que per espai de 25 anys ha treballat desinteressadament per al poble, sense cap retribució, ocupant el càrrec de jutge de pau i que a la fi de la seva comesa no vulgui que se li reti cap casta d'homenatge en agraïment per la seva tasca, ja és una mostra eloqüent del seu tarannà.

Aquest fou Bartomeu Ramonell Aloy, qui era fill de Joan Antoni i de Joana Aina. Va néixer a Montuïri dia 8 d'agost de 1918. A ca seva eren sis germans i una germana, dels quals ara sols queden vius n'Antònia i en Josep. De petit, com la majoria de nins i nines, anà a ca ses Monges, però als 7 anys ja el trobam que va a escola amb el vicari Munar i amb ell continuà fins els 13. Després ja féu feina amb el seus pares a Son Trobat, si bé els capvespres continuava estudiant a ca seva. Però als 19 anys, en plena guerra civil —era el 1937— anà al servei militar i s'incorporà a Aviació al Port de Pollença. Allà va estar un parell d'anys a la farmàcia. Als 26 es va llicen-

ciar definitivament, que fou quan d'una manera seriosa es posà a festejar; i als 28 anys, dia 18 de febrer de 1947 es va casar amb Maria Sastre Escarrer, natural de Porreres. Feia de pagès a les seves terres i era conegut per l'amo en Tomeu "Matxo". I així continuà fins que l'any 1960, aproximadament, fou designat jutge suplent de Montuïri, si bé com que el titular freqüentment era absent, moltes vegades l'havia de substituir.

Definitivament a l'agost de 1964 fou nomenat jutge de pau de Montuïri, càrrec que va ocupar fins al juliol de 1989.

Per tant, fou designat jutge en temps de la dictadura i no va cessar fins ben entrada la democràcia. Per aquesta avinentesa va romandre en el càrrec amb vuit batles diferents, però en cap d'ells tengué problemes, ja que es dugué bé amb tots, tot i que fossin d'ideologies ben diferents.

Per altra part, Tomeu Ramonell era una de les persones més discretes de Montuïri, amb molt de sentit comú, senzill, dotat del seny propi dels homes de sòlida personalitat. Quan en ocasió del seu cessament com a jutge li recordàvem que tot el poble estava content d'ell, ens contestà: "No tota la gent, perquè quan intentes fer justícia, sense vo-

ler afavorir ningú, mirant de posar-te al costat de la veritat, sempre hi ha algú que en surt perjudicat, almanco des del seu punt de vista. És per això que resulta molt difícil fer-ho bé per a tothom".

No volgué mai —i aquesta era una obsessió que predominava en ell— que es pogués dir que com a jutge, hagués perjudicat a un o altre sense la més mínima causa. Ell —en Tomeu, el jutge— sostenia que el qui n'és el causant d'un determinat fet, sempre té un tant de raó.

Encara que durant els 25 anys d'actuació com a jutge la vida a Montuïri, en general, va transcórrer d'una manera plàcida i sense problemes greus, de tant en tant hi havia baralles per un o altre motiu, discussions serioses, actes de reconciliació, situacions que precisaven la intervenció del jutge de pau. En tots aquests casos el seny, la prudència, el sentit comú, la discreció, el tacte... va presidir les seves decisions. Quantes confidències va rebre i quants de secrets va saber escoltar! Però mai, ni els seus familiars ni manco els seus amics varen saber les seves intimidats.

Encara un recorda aquell accident d'un autocar ple de turistes, el 12 d'agost de 1967, prop del creuer de Porreres en el que moriren 10 persones. Segons poguérem saber la seva actuació fou tan encertada, en uns moments de pànic i confusió, que fins si tot rebé la felicitació del Cònsol d'Anglaterra per la seva intervenció. Com tampoc hem oblidat que ell mateix amb motiu del seu cessament ens afirmava que no havia cobrat cap centim mai de ningú... Com a molt havia admès —i encara poques vegades— "un cigarro, un puro o una copa" i d'aquí no passà. El seu antecessor fou Rafel Cerdà Martorell —En Rafel des Puig— i el va substituir el qui actualment ho és, Miquel Mas Arbona —Saio—. Així i tot i influenciat per familiars, no es va poder sostreure d'un senzill homenatge que l'Ajuntament i poble li varen retre en el menjador de les Escoles el 10 de desembre de 1989, on se li va entregar una placa commemorativa.

El passat 11 d'octubre de 1997, als 79 anys, després d'una llarga malaltia, ens deixava definitivament.

O. Arbona

**Faci valer
la seva
nòmina**

**NÒMINA
VIVA**

"SA NOSTRA"

CAIXA DE BALEARS

La seva millor garantia

L'any 1947-50 anys enrera, data de la foto—era freqüent entre els qui havien de representar una comèdia a la Sala Mariana, sortir a plaça o pels voltants amb la mateixa indumentària amb la què havien de sortir a l'escenari i fins i tot fotografiar-se com en aquest cas. Posaren aquests jovenets a la mateixa escalonada dels graons, al costat de la rectoria i just davant el fasser (com es pot veure) quan sols tenia l'altària d'una persona. Podem destriar, drets, començant per l'esquerra, Toni Martorell "Peregoi", Bernat Marimón "Pavora", Pere Garau "Prats", Biel Garcies "De ses Maioles", Bernat Pizà "Pisà" i Vicens Mayol, "Xiu". I asseguts, Sebastià Grimalt "Niu" i l'altre Bernat Pizà "Pisà".

Mancomunitat Pla de Mallorca Servei de Promoció Econòmica Horari d'atenció al públic a Montuiri

El Servei de Promoció Econòmica de la Mancomunitat Pla de Mallorca pretén posar en marxa i assessorar accions de desenvolupament econòmic i social pels municipis del Pla. Amb l'objectiu d'apropar aquest servei als habitants dels distints pobles s'ha establert un horari d'atenció al públic per cada poble. A Montuiri serem a l'ajuntament el primer dimecres de cada mes de 12'30 a 14 h. Esperam la vostra visita.

SERVEI DE PROMOCIÓ ECONÒMICA:

* Borsa de treball/Orientació laboral. Ofertes i demandes de feina. Si cerqueu feina, apunteu-vos a la nostra Borsa de treball, vos ajudarem a que el procés de recerca sigui més ràpid i eficaç.

* Informació sobre línies d'ajuda tant per empreses com per ajuntaments. Si vos voleu informar de les ajudes a les quals les vostres empreses poden accedir... informau-vos al nostre servei.

* Manteniment de bases de dades socioeconòmiques del Pla. Pels qui estudien i necessiten saber més.

* Oficina d'Informació juvenil. Informació sobre educació, treball, temps lliure, etc.. També s'han posat en marxa els Punts d'Informació juvenil municipals.

Curiositat històrica Arcabussada

L'any 1660 fou rebuda a Montuiri una inquisició fiscal de l'Audiència Criminal contra Miquel Marimon i Gabriel Miralles, veïns d'aquesta vila, culpats d'haver tirat una arcabussada a Gregori Mascaró "Pisca" (moliner) i amb aquella haver-lo nafrat en tres parts de l'esquena, prop dels roysos.

Llibre nou

Documents normatius 1962-1996

(Amb les novetats del diccionari)
per l'Institut d'Estudis Catalans

No es tracta d'un llibre per a tota casta de gent, sinó particularment per a tots aquells que volen estar al dia sobre els documents normatius aprovats per l'Institut d'Estudis Catalans entre 1962 i 1996.

Aquest exemplar conté les "Noves normes ortogràfiques sobre els noms en -es", "Sobre la grafia dels noms composts i prefixats que tenen formats amb una essa inicial etimològica seguida de consonant" i "L'ús del guionet en l'escriptura de mots formats per composició o prefixació".

També recull aspectes morfològics, com "Qüestions gramaticals", "Sobre la grafia de la persona I del present d'indicatiu dels verbs a les Illes Balears", "Representació de la flexió verbal en les "Instruccions per al maneig el diccionari".

Finalment s'hi troba tota una llarga relació de "diferències entre els dos diccionaris (DIEC i DGLC) en quant a la representació de les entrades i a la nomenclatura".

Les persones amb nocions de llengua catalana i amb desitjos de romandre actualitzats trobaran aquí els documents i criteris apropiats, clars i fàcils d'aplicar en el moment oportú. - O.A.

Publicat per l'ICE.- Barcelona, 1997 - 228 pàgs.

Manera
MATERIALS DE CONSTRUCCIÓ

**FABRICACIÓ
DE
BALUSTRA**

Magatzem i Oficina:
Cra. Manacor km. 28'5
07230 MONTUIRI (Mallorca)

Tlf. Magatzem: 64 60 95
" Particular: 64 61 73

LA FOTO DE MITJAN SEGLE

Una porcella
rostitida

Amb motiu d'una de les moltes festes familiars que es feien en aquell temps –i encara ara– era molta la gent que duia la porcella a rostir al forn comú o bé a una casa particular, ja que no hi havia cuines de butà ni altres mitjans que no fos al forn per poder rostir així com pertoca una porcella. I vet ací que un diumenge de l'any 1945 (fa 52 anys) el fotògraf va trobar en mig de plaça en Jaume "Baco"† i en Tomeu Llofriu, el pare d'en Mariano (aleshores era fadri) que s'emportaven la porcella rostida cap a casa seva. Darrera ells encara es destria l'antiga casa de la vila, can Ferrando i el començament del carrer Major, i gent dreta xerrant per aquells indrets.

Records d'infantesa

La guerra

Ja han passat més de 60 anys. Era en els primers temps de la guerra del 36 quan la major part del poble se sentia ficat dins la confrontació i amb el desig de salvar la pàtria. Fòrem nombrosos els joves de Montuïri –i també d'altres indrets de Mallorca i d'arreu de l'Espanya nacional– que ens allistàrem voluntaris per tal de defensar els nostres ideals.

Fou per aquest motiu i amb aquesta il·lusió que a la primera oportunitat que se'm va presentar em vaig allistar per anar a fer un curs d'alferes provisional. Era la primera promoció que se celebrava a Lluç, a principis de 1937.

Encara he pogut esbrinar que dia 10 d'abril d'aquell any sortia amb l'estrella

de sis puntes damunt un galó negre. Em destinaren a Campos i després a Felanitx i des d'aquí anàrem a Ciutat per embarcar cap a Vinaroz, on el batalló romangué agregat al cos de l'exèrcit del Marroc sota el comandament del general Yagüe.

Als pocs dies ja prenguérem part en diferents accions de guerra, tals com les de Gandesa, Villalba de los Arcos. Allà fou on poguérem contemplar la nostra aviació i "La cadena de Garcia Morato". Al poc temps ens traslladaren a Mequinenza, al costat de l'Ebre, on ja vàrem sofrir les primeres baixes. Posteriorment vigilàvem el front des de Mequinenza, Flits, Túnel de Fayon, etc. Llavors ocupàrem el "Terron de Azúcar" i després ja poguérem passar l'Ebre per Ascó, per damunt un pont de barques; però al poc temps, el vespre, sofrírem un violent atac, sense conseqüències.

Més envant, a resultes d'un duríssim enfrontament dirigit pel general dels enemics, Miaja, ens tornaren traslladar a tota pressa al front de Peñarroya de Córdova. Allà em varen donar el comandament de la 2ª companyia i ocupàrem la part de dalt del "Cerro Médico". A la nit i allà mateix tornàrem sofrir un fort atac de l'enemic. Record que el vespre de Sant Antoni, en mig d'una gran tempesta, vaig ordenar fer callar les metralladores. Sols amb bombes de mà vàrem rebutjar un atac, però acabàrem el material i sofrírem les baixes d'un sergent i d'un piquet de soldats. Per mor d'aquesta acció sortírem a la fulla d'operacions, tot alabant la nostra acció. I ja posteriorment tornàrem a Catalunya i ens assentàrem a Martorell. La guerra s'havia acabada i retornàvem definitivament a Mallorca.

Peret

Carabasses i carabasseres

Sí que encara se'n conren de carabasses i d'aquelles que pesen més d'un quintal -42'6 quilos-. A Montuiri, en Joan "Llebre" a Son Vanrell en collí una, la foto de la qual en el passat número de Bona Pau es publicà, i que mideix més de dos metres de circumferència. En Felip Pinteño, al seu hortet cada any en sembra uns quants clots de casta grossa que les anomena *Rupertas* -nom que es feu popular arran del concurs de TVE *un, dos, tres*-, i que l'any passat en collí una que pesà la friolera de 89 quilos. Enguany no les ha tingudes de tant de pes, així mateix n'ha collides quatre o cinc d'entre 40 i 63 quilos. A més de les de casta grossa, aquest bon hortolà, en contra que no ho són tant, així com també d'adornament de distints tamanyos. D'aquestes darreres, les més petites són de faïç semblants a una figa coll de dama, passant per les que semblen pomes, taronges, magrances, fins que arriben a ésser com una carabassa de cuinar. Allò formós i bell d'elles és que no n'hi ha cap de semblant. Trenta dues castes diferents, tant de tamany com de color, vaig comptar i no hi són totes ni d'un bon tros, pens n'hi ha més de cent.

Passant per dins Vilafranca, a més d'haver-hi melons de tot tamany i color, també hi ha a la venda bones carabasses. I és que no solament en aquest poble i els altres del seu voltant de fèrtils terres, d'on s'hi fan i són famosos arreu del món el dolços melons, pel que he pogut veure també s'hi donen bones carabasses.

Quan encetam un meló i és poc dolç exclamam: Aquest meló és com a carabassa! Aquest gust carabassenc es deu a varies raons; potser sia perquè el meló no acaba d'ésser ben madur, que la melonera hagi patit de malalties, a l'abonament o a l'esment que li hauria tingut el conrador i per altres causes. A vegades la causa és perquè essent la carabassera una planta pertanyent a la mateixa família de la melonera, - ambdues són cucurbitàcies- encara que aquesta sigui monoica o autopolinitzant el seu pol·len és apte per pol·linitzar la melonera -"està empetat de carabassa, es diu d'un meló de mal gust"- Per tant és important, quan es fa una plantada de meloners tenir cura de

A un meló que resulta poc dolç d'eim d'ell: Això sembla una carabassa

no sembra-hi carabasseres prop, o bé sembrar aquestes més prest o més tard a fi que no hagi coincidència amb la floració.

La carabassera és una planta de la família de les cucurbitàcies conrada majoritàriament en reguiu, de fulles amples i grosses amb el tronc d'aquestes llarg. És conren pel seu fruit: la carabassa. S'empra per cuinar ciurons, mongetes i altres cuinats. Antany, per la pagesia s'usava setmanalment el cuinar llegums dins una olla gran i que bastàs per tres o quatre dies, el qual a hora de dinar i sopar cada dia es recalfava. Una vegada eren faves, la setmana vinent ciurons, un pic mongetes adesiara lleties i per tant s'emprava més carabassa -almenys dins la pagesia- que no ara.

És Muro el poble que tenia fama de produir-ne moltes i bones. Però se'n conren arreu per tota Mallorca. A Montuiri, l'amo en Pep "Tavet" des de fa estona en sembra cada any una o dues quarterades en secà i ha tingut anys de bones collites. Enguany, de la mateixa manera que ha passat amb els melons la collita, no ha estat gaire bona, aiximateix en té a davall un porxo a ca seva un bon caramull i de tres o quatre castes.

Tota vegada que per la pagesia, setmanalment es cuinava una olla gran de llegums i que n'hi hagués per uns quants dies no hi podia mancar la carabassa, segurament per aquest motiu a tots els hortets sembraven almanco 4 ò 5 clots d'aquesta vigorosa planta.

La carabassa és una planta molt bona de conrar, molt productiva i entrades a cobro aguanten en bon estat tot l'hivern. Pel que fa al preu sembla rendible; a unes seixanta pessetes el quilo es venien la passada setmana en gros a *Mercapalma*; a més d'un centenar a trossos o a la menuda.

Com gairebé totes les fruites de la pagesia té dites, les quals sembla sempre li

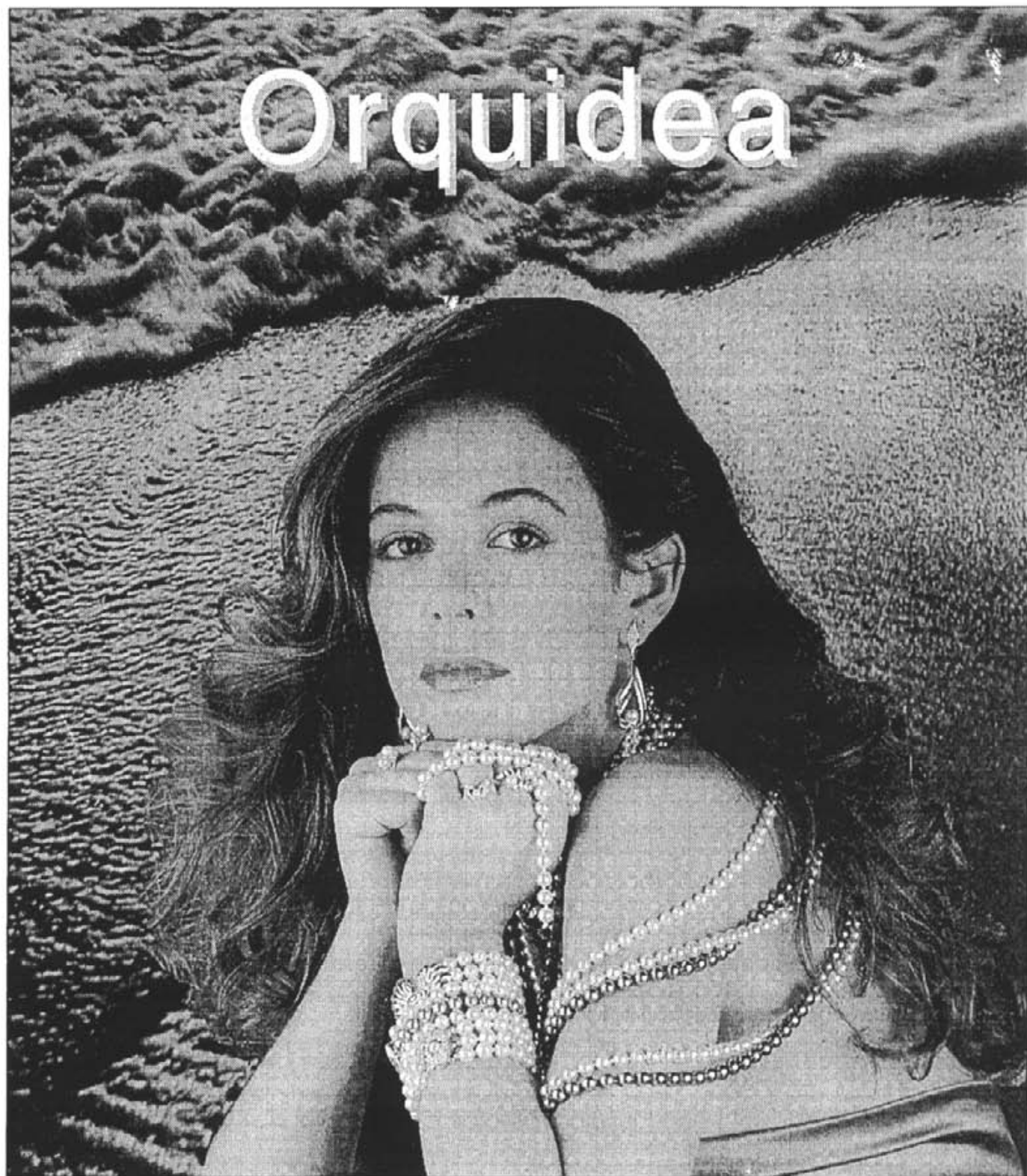
En Pinteño ja fa un quants d'anys que sembra carabasses grosses en el seu hort. Vet ací una de les que va cultivar fa uns parell d'anys.

fan befa. Es diu a un quan no entén segons quines explicacions, ja sigui de lletres, de política, de futbol, de pagesia, "és que no t'entre res dins la carabassa". o bé "ets un carabassenc", o quan un diu dois o sembla no se'n pensa cap de bona li deim: No sé que hi tens dins sa carabassa ni que penses". Als estudiants quan suspenen: "li han donat carabassa". Per cert no sé d'on en treuen tantes amb tants d'estudiant com hi ha que suspenen una o altra assignatura. Els examinadors deuen haver de fer contracte amb un carabassaire per tenir-ne prou per tants de suspesos.

Actualment, aquesta fruita, que tanta mala fama té entre els estudiants és molt aprofitada ja sigui, per adornament, per, una vegada assecades i buidades, posar-hi vi, per cuinar, per afeixir al clàssic trempó, per elaborar confitura, per aquesta utilitat majoritàriament s'empra la de *cabell d'àngel* però també se'n fa d'altres varietats, fins i tot és diu que l'utilitzen per adulterar confitures d'altres fruites.

Sion Nicolau

Orquidea

Perlas
Orquidea®

Tretze equips del poble en competició setmanal

Primera victòria de les sèniors de bàsquet, millora a futbol de III regional i lideratge en mini-bàsquet

El darrer cap de setmana d'octubre els quatre equips de bàsquet varen aconseguir la victòria

Tretze equips!! són molts d'equips per a un poble de 2.100 habitants. Idò, sí. Aquesta temporada l'esport montuïr ha marcat un rècord quant a participants en competició setmanal.

En aquests moments han començat la lliga set conjunts de futbol (a totes les categories), quatre de bàsquet femení (a totes les categories, tret de júnior), un de futbol-7 d'empreses i, aquest novembre, ho faran els petits de futbol de l'Ampa del col·legi.

De veritat que això esdevé força positiu i ens alegrem. A més a més, tots "juguen per jugar", pel veritable sentit de l'esport. A partir d'això, també ens alegra comentar que en el partits que hem assistit aquest mes passat feia goig de veure la quantitat de gent -amics, familiars i simpatitzants que anaven a presenciar i animar tant el bàsquet com el futbol.

BÀSQUET

Quatre equips femenins ha federat el Club Polisportiu Montuïri: mini-bàsquet, infantil, cadets i sènior.

Les de minibàsquet participen en el grup A-2 que està format per 10 equips. Els seus rivals són Cide, Bons Aires, Pla de na Tesa, De la Cruz/Coll, Sagrat Cor, Colonya Pollença, Joventut Mariana de Sóller, Guillem Galmés de Sant Llorenç i Campanet. Per cert, que han guanyat els dos primers partits i després de les dues primeres jornades van líders a causa de la major diferència de punts a favor. Van empatades amb Cide i Bons Aires.

Les infantils estan integrades en el grup B (vendria a ser II regional) juntament amb altres dotze clubs o col·legis: Guillem Galmés de Sant Llorenç, Bons Aires B, Binissaleu, Perles Manacor, Campos, Hispània, Viatges Sales, Joventut Lluçmajor, Colonya Pollença B, Cala d'Or, Joventut Mariana de Sóller i Campanet. També han sortit victòries a les dues primeres jornades de lliga.

Més reduït és el grup de les cadets, el B-1, que reuneix nou equips: Montuïri, Campanet, Colonya Pollença, Avante-Juan de la Cierva, Guillem Galmés de

L'equip de mini-bàsquet ha començat beníssim: Dues jornades i líders

Sant Llorenç, Molinar, Madre Alberta, Selva i Milar s'Aljub.

Finalment, les sèniors, militen en el grup A-2 compost per deu clubs. Actuen contra Armeria Ferrer de Santanyí, Santa Mònica A, Hispània, Soledat, Costa de Calvià, Roldan, Campos, Sanimetal d'Artà i Hispània-Juan de la Cierva.

RESULTATS

Els resultats dels partits celebrats pel club montuïrers durant el passat mes d'octubre han estat els següents:

Mini-bàsquet

Sagrat Cor, 11 - Montuïri, 33

Montuïri, 88 - Campanet, 3

Bàsquet infantil

Lluçmajor, 25 - Montuïri, 39

Montuïri, 60 - Cala d'Or, 8

Bàsquet cadet

C. Pollença, 46 - Montuïri, 38

Montuïri, 68 - Selva, 17

Bàsquet sènior

Montuïri, 29 - Santa Mònica, 54

Soledat, 45 - Montuïri, 28

Montuïri, 52 - Campos, 41

Futbol-7 empreses

Munper 1 - S'Estació, 6

Rafal Nou, 4 - Munper, 6

Munper, 7 - Cala Llobards, 4

Es Born Inca, 2 - Munper, 1

Futbol-7 benjamí

Sineu, 13 - Montuïri, 0

Montuïri, 0 - Felanitx, 22

Porreres, 12 - Montuïri, 2

Futbol aleví

Portocristo, 6 - Montuïri, 2

Espanya At, 0 - Montuïri, 4

Futbol infantil

Montuïri, 0 - Petra, 1

Manacor, 6 - Montuïri, 0

Futbol cadet

Cardassar, 3 - Montuïri, 2

Montuïri, 8 - S'Horta, 3

Algaida, 2 - Montuïri, 5

Montuïri, 2 - Olímpic, 0

Futbol juvenil

Montuïri, 1 - Independent, 2

P. Ramon Llull B, 2 - Montuïri, 1

Montuïri, 1 - Sant Francesc B, 1

Portocristo, 4 - Montuïri, 1

Futbol III regional

Cala d'Or, 3 - Montuïri, 1

Montuïri, 1 - Can Picafort, 2

Ariany, 1 - Montuïri, 5

Montuïri, 3 - Son Cladera, 0

Futbol I Preferent

Montuïri, 3 - Santanyí, 3

Esporles, 2 - Montuïri, 2

Montuïri, 2 - Alcúdia, 1

Gènova, 3 - Montuïri, 2

Esteve Barceló, primer a la prova de 3.500 metres de la cursa de Pryca

En el campionat d'Espanya de mitja maratón va quedar en desena posició

Esteve Barceló Cerdà, que va néixer el 21 de desembre de 1976, és un jove que des de fa quinze anys té com a "hobby" l'atletisme, el córrer. No es tracta d'una afició qualsevol ja que, d'una banda, li ve de família —el seu pare i germà són també grans atletes— i de l'altra li ha donat grans alegries. Les últimes, que ha provocat que li féssim aquesta entrevista, són el triomf en la carrera de 20 qm entre Palma i Calvià, la desena posició en el campionat d'Espanya de mitja maratón i la victòria a la carrera de Pryca que va comptar amb dotze mil participants.

— Com et va venir la idea de córrer?, va influir el fet que a la teva família hi hagués grans atletes?

— El meu germà es posà a córrer i, just després —un any més tard, aproximadament— mon pare i jo també ho provàrem. Aleshores a Montuïri hi havia bastants atletes i fou fàcil començar a practicar aquest esport.

— Quins consells et donen el teu pare i germà?

— De consells me'n donen molt sovint: entrena't, no surtis, agafa-ho en "sèrio"... Algun sermó d'aquests cau de tant en tant.

— Quantes curses has guanyat?

— Això no ho puc respondre amb exactitud, però et diré que he aconseguit fins ara unes 100 victòries, més o manco.

Però també he assolit moltes vegades la segona posició, i és "puta" fer segon.

— De quina guardes millor record?

— De la cursa Adidas 20 qm Palma-Calvià. Era una cursa de la Challenger Adidas que es va disputar el passat mes de setembre. Fou una prova molt dura per mor de les contínues pendents. Vaig ésser el guanyador de la categoria júnior-promesa i, al mateix temps, vaig superar un rival al qual poques vegades m'és possible fer-ho. Vaig competir els 20 qm a un ritme mitjà de 3 minuts i 37 segons cada un i vaig ésser l'únic corredor de les Illes que va poder guanyar en les respectives categories.

— I el pitjor?

— El pitjor record fa referència a la pujada a Monti-sion, ja que vaig aturar-me uns dos metres abans de l'arribada, quan anava en primer lloc. Aquella primera línia on em vaig aturar era la d'arribada per als ciclistes. En conseqüència, vaig quedar segon.

— Quin va ser el teu primer pensament de seguida que guanyares la carrera de Pryca?

— Vaig entrar corrent a meta i vaig seguir corrent per sortir a camí a la cursa de 8000 metres, per poder veure el final. Però sempre estàs content de guanyar una prova on hi havia més de 12.000 participants entre els dos circuits.

— Podries narrar la teva cursa?

— Tenia pensat aguantar el ritme de la prova fins als 2 quilòmetres i mig, i així ho vaig fer: em vaig posar amb el grup d'Abel Anton, Toni Peña i dos kenians i vaig agafar l'avantatge suficient per enfrontar el quilòmetre que em quedava per fer-me amb la victòria.

— Quines són les coses positives i negatives que t'ha donat l'atletisme?

— Els de l'atletisme som una família que ens veiem molt; fins i tot, a més d'un 50% de les carreres podries col·locar els corredors per ordre d'arribada abans de córrer i no t'equivocaries; ens coneixem tots perfectament. Aspectes negatius són no poder acudir a un campionat d'Espanya per culpa d'un entrenador; haver-te de retirar per no trobar-te bé, encara que jo m'he retirat molt pocs cops.

— Què et va semblar Abel Antón?

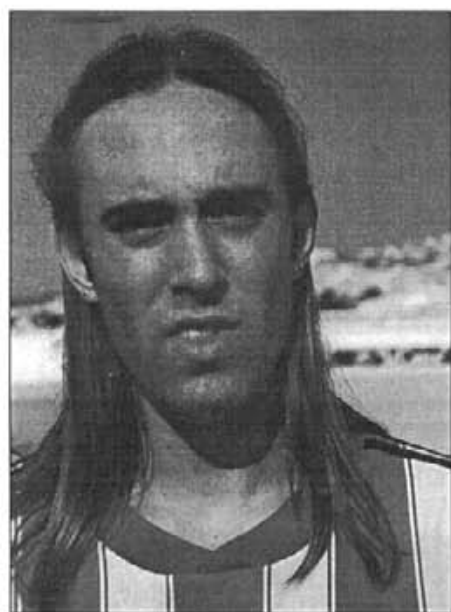
— És el campió del món actualment i és un home que té un final molt explosiu, la prova la guanyà al final al mallorquí Toni Peña. Una espècie de repetició del campionat del món canviant en Toni per en Martín Fiz.

Equip infantil de mini-bàsquet: dos partits, dues victòries

(Continua a la pàgina següent)

CONEGUEM L'EQUIP DE PREFERENT

Joan Sampol Roca

Té 19 anys. Va néixer el 16 de juny de 1978. Sempre ha jugat a la vila, de centrecampista i algunes vegades com a *libero*. Creu que aquesta temporada el Montuïri tornarà a ascendir de categoria, ja que juga molt bé. El seu equip preferit és el Barça i els seus dos ídols, Stoickov i Rivaldo. Recorda, com a anècdota que, quan encara era infantil, varen haver de jugar contra el Ramon Llull que aleshores era líder i el Montuïri ocupava la darrera plaça. Abans del partit "ens pensàvem -diu- que perdríem clarament i, per tant, decidírem fer una *porra* que consistia en veure qui faria la falta més violenta al contrari. Després, va resultar que guanyàrem per 2-0". Un resultat inesperat.

Gabriel Amengual Martorell

Té la mateixa edat dels tres joves que ocupen aquesta pàgina. Va néixer dia 22 de juliol de 1978. Juga -com ens comenta ell mateix- "al mig camp, cap endavant i per l'esquerra". El Montuïri ha estat des de benjamí el club "de tota la vida". Pronostica que el Montuïri de I Preferent quedarà en tercera posició de la taula classificatòria al final de la temporada. És un "supporter", del Reial Mallorca i d'un altre Reial, el Madrid. "Quan era infantil -recorda- el míster sempre em posava a la banqueta. A un partit, quan mancaven deu minuts pel temps reglamentari, un altre reserva i jo varen decidir de *fullar-nos* cap als vestidors i deixar la banqueta. Fins i tot vaig fer una altra geniada que no puc contar. Ara me'n penedesc d'aquell fet".

Tomeu Bennassar Verger

Com el seu company Sampol, és de Montuïri i ha sortit de la pedrera. Va néixer dia 28 de gener de 1978. Actua al mig del camp. També opina que l'equip pujarà a III divisió. Tret de la passada temporada amb el Vilafranca a I Preferent, ha militat tota la vida amb el club d'es Revolt. Es considera un fans del Reial Madrid i admira Laudrup i Redondo. Ens conta que "quan era juvenil, en un partit dins el Patronat B, varen guanyar per 1-5. No em vaig trobat bé i vaig anar a la banda per vomitar. "És que havia anat de marxa, però ... encara vaig marcar dos gols".

Tomeu, Sampol i Biel Amengual són a més de jugadors de I Preferent, bons amics i, també, cossiers.

J. A. Payeras

(Ve de la pàgina anterior)

- Quin atleta admiro més i per què?

- El felanitxer Toni Penya. Sense dubte és únic; serà el successor d'Abel Anton i Martín Fiz.

- Quins són els objectius que tens t com a corredor de cross.

- Per aquesta temporada m'he fixat com a metes, en primer lloc, classificar-me pel campionat d'Espanya de Cross individual; en segon lloc, guanyar el campionat de Balears per equips per tercer any consecutiu i poder participar en el campionat d'Espanya. Finalment, fer mí-

nima de mitja marató i fer-me amb el campionat de Balears per mirar d'aconseguir entrar dins els tres primers el campionat d'Espanya. Aquesta temporada vaig quedar el desè d'Espanya a Màlaga, dia 7 de setembre, i era de segon any i tenia molt poca preparació.

- Segurament durant aquests 15 anys t'han passat moltes anècdotes. Ens en podries explicar alguna?

- Durant el campionat d'Espanya de mitja Marató vaig estar a l'hotel on hi havia el bo i millor de l'atletisme espanyol. Tot el dia xerràvem d'entrenaments i en Toni Penya va dir: "Ara n'Esteve vos ex-

plicarà el seu sistema". Jo estava empenyut de dir-lo que no entrenava quasi gens, ja que aquesta gent feia 140 qm setmanals i jo no en feia ni vint. No es creien que pogués aguantar els 21 qm de la prova.

- Vols afegir alguna cosa més.

- Voldria dir que ja està a punt de tornar-se a fer l'homenatge al meu pare i m'agradaria que hi participàs gent del poble, ja que l'any passat va haver-hi molta participació de fora, però del poble, gens ni mica. Gràcies.

Joan Antoni Payeras Ramonell

DOMUND

El passat 19 d'octubre es va fer la col·lecta extraordinària per ajudar els missioners i missioneres que treballen al Tercer Món. La nostra aportació ha estat de 100.575 pessetes. Amb aquest donatiu contribuïm als projectes que es fan a les Missions per als nostres germans més pobres i necessitats. Moltes gràcies a tots els qui han contribuït.

Baptismes

El proper diumenge, dia 9, tendrem a la nostra parròquia la celebració dels baptismes comunitaris. Els interessats han de passar per la rectoria per fer la pre-inscripció.

Dia de l'Església Diocesana

El diumenge dia 16 en tot l'Estat Espanyol se celebra el *Dia de l'Església Diocesana*; una jornada que es realitza des de fa uns anys per anar creant consciència que és entre tots els cristians catòlics que hem de sostenir la nostra Església a fi d'arribar al propi finançament. És per això que la col·lecta d'aquest diumenge anirà destinada a tal finalitat.

Ja estan pagades les obres dels graons!

Acabadala campanya del metre quadrat, comença el projecte de la rampa

Tal i com informàvem el passat mes de setembre, tot estava quasi a punt per tancar el deute de les obres dels graons. Avui ja és una realitat: **Les obres ja estan pagades.**

Durant aquest temps hem estat esperant que ens notificassin l'exempció del pagament de l'IVA, ja que hi ha un acord entre l'Estat Espanyol i la Santa Seu sobre la dispensa de tributar l'IVA en les rehabilitacions que es fan a les esglésies i als llocs destinats al culte. Bé, idò, la notificació ha arribat aprovada i això ens permet un estalvi de 886.212 pessetes. D'aquesta manera el cost total de les obres realitzades als graons puja a 5.538.825 pessetes. Quantitat que ja està satisfeta gràcies a totes les aportacions rebudes.

Una vegada més, moltes gràcies per

aquesta empresa que s'ha duit a terme entre tots els qui han col·laborat, tant econòmicament com amb hores de servei i de gestió.

Per altra banda informam que es construirà una rampa que facilitarà l'accés als graons a totes aquelles persones que no tenen possibilitat per pujar escales. El projecte el durà a terme l'Ajuntament de Montuïri. Aquest es compromet a instal·lar una rampa de fusta al costat de Can Ferrando, finançada a través del *Pla d'Obres i Serveis del Consell Insular de Mallorca*.

Esperem que aquesta segona passa del projecte de millora a l'accés del graons sigui ben prest una realitat.

Nofre Torres, rector.

Cursets prematrimonials

El dilluns dia 17 a les 21 hores començen a la rectoria de Montuïri els cursets prematrimonials per a les parelles que pensen casar-se dins aquest curs. Es prega als interessats que passin per la rectoria per inscriure's.

Festa de Santa Cecília

Diumenge dia 23 a les 11'30 hores se celebrarà l'eucaristia en honor de Santa Cecília, patrona dels músics. A continuació, dins el temple, tindrà lloc un concert musical.

Celebració de la paraula

Enguany les parròquies solidàries ofereixen a l'arxiprestat i a tothom que ho vulgui, la possibilitat de celebrar més íntimament, més viva i més participada la nostra fe en Jesucrist. Serà mitjançant la Celebració de la Paraula que es farà el proper dimecres dia 26 a les 21 h. a Consolació de Sant Joan. Hi està tothom convidat i seria bo que es convidàs també altra gent.

L'Advent

El diumenge dia 30 de novembre comença a tota l'Església el temps d'Advent. És una ocasió que brinda la nostra Església Universal perquè ens preparem cristianament per celebrar el misteri de Nadal.

Tercer any del Sínode Diocesà

El passat dia 16 d'octubre a Manacor tengué lloc la presentació de la tercera i darrera ponència del Sínode Diocesà: "*Cridats a compartir fraternalment la nostra vida*"; una frase que no vol ser només el títol propi d'aquesta ponència, sinó que amb aquestes poques paraules es vol deixar abreuçada una fórmula de com el creient en Jesús ha de viure testimonialment la seva fe en el Ressucitat. L'antic "*mirau com s'estimen*" s'ha de convertir en la gran novetat evangèlica dels nostres dies, precisament a través del fet, escandalós en el món d'avui, de compartir amb els germans tot el que tenim i tot el que som.

Obra de teatre a la parròquia

Entorn a sa Fira de Sa Perdiu el dissabte, dia 29 de novembre, a les 22 hs. s'escenificarà a la nostra parròquia l'obra de teatre "*Representació de la mort*". Una obra teatral del segle XVI adaptada per un grup de joves d'Algaida sota la direcció d'En Jaume Falconer. Aquesta obra ha estat representada a les parròquies d'Algaida, Porreres, Sineu i convent de Santa Magdalena de Palma, sempre amb nombrós èxit. Ara acudeix a la nostra església per col·laborar amb les despeses de les obres parroquials. El benefici d'aquesta representació aniran destinats a aquesta finalitat.

Obsequi d'unes estovalles

Catalina March Juaneda "de Sa Tenda", ha regalat unes estovalles de ganxet per a la capella del Cor de Jesús. Gràcies.

Pluviometria

Octubre de 1997

Dia	5.....	10'5 litres m ²		
"	13.....	13'7	"	"
"	23.....	2'1	"	"
"	24.....	1'4	"	"
"	27.....	5'2	"	"
"	28.....	17'2	"	"
"	29.....	9'1	"	"
Total.....	59'2		"	"

Temps passat

10 anys enrere

Novembre de 1987

Canvi de rector

A rel de la constitució de l'equip de rectors solidaris d'Algaida, Montuïri i Porreres, Bartomeu Tauler, que ho era de Montuïri, residirà a Porreres i Pere Orpí, dia 8 de novembre de 1987 fou presentat a Montuïri. Andreu Genovart també residirà a la vila i Antoni Gili continuarà a Algaida.

25 anys enrere

Novembre de 1972

Plácido Alvarez-Buylla, fill adoptiu de Montuïri

El qui havia estat Governador Civil de Balears, Plácido Alvarez-Buylla, en atenció a l'extraordinària ajuda que havia dispensat a Montuïri, sobretot en les obres de sanejament, asfaltat i construcció de la nova casa de la vila, l'Ajuntament, essent batle Gaspar Oliver Barceló, el va nomenar fill adoptiu de Montuïri i dia 11 de novembre de 1972 li va retre un homenatge. No mancaren cossiers i dimoni, banda de música, autoritats provincials i locals i se li entregà un pergamí.

50 anys enrere

Novembre de 1947

Reobertura del cinema

El cinema de Ca n'Aloi, que per ordre de Governació de les Balears havia romàs tancat els mesos d'abril a octubre, ambdós inclosos, de 1947, aquest mes de novembre s'ha tornat obrir.

100 anys enrere

Novembre de 1897

Preparatius de cens

Dia 31 de desembre d'aquell 1897 s'havia de fer un cens general molt escurpols, semblant al que es féu deu anys abans, motiu pel qual aquest novembre foren nomenats tres vocals nats: Baptista Mas (propietari), Gaspar Cerdà (vicari) i Pere Cerdà (ferrer).

Demografia

Octubre de 1997

Naixements

Dia 15.- Maria Antònia Bonet Estrany, filla de Jaume i Joana Maria

Defuncions

Dia 11.- Bartomeu Ramonell Aloi "Matxo", casat de 79 anys.

Dia 22.- Pere Mayol Gual "De ses Donades", casat de 85 anys.

Dia 26.- Maria Tous Gómila "Llobeta", viuda de 82 anys.

Dia 28.- Miquel Massanet Servera "Parrí", viudo de 87 anys.

Apotecaries

Sant Joan	2	Montuïri	23
Vilafranca	9	Petra	30
Ariany	16		

Noces d'or

15 novembre 1947

Francesc Servera Cerdà "Rafaler" amb Miquela Cerdà Miralles "Rossa".

20 novembre 1947

Joan Bennassar Mayol "Carboner" amb Catalina Fullana Mesquida "Rabent".

Noces d'argent

4 novembre 1972

Antoni Font Miralles "Porrerenc" amb Prudència Socias Mora "Vermell".

En "Parrí" ens ha deixat

Glosador montuïrer: sempre hauria desitjat no haver mai acabat d'escriure es vostre glosat que vos sortia tan bé.

Des d'ara enyoraré gloses d'en Miquel "Parrí" per traslladar-les aquí i així tots poder gaudir d'aquest savi bon quefer.

O. Arbona

L'amo en Miquel se queixava moltet abans de morir; molt li donà que sofrir aquell mal que el roegava.

L'amo en Miquel, en "Parrí", s'es deixat de glosador i es seu amic, n'Amador, li ha fet una cançó des dia que va morir; molt li ha tocat sofrir i noltros de vorer-lo.

Amador Font (de Can Carrió)

MATERIALS DE CONSTRUCCIÓ

BIGUES - BLOCS - RAJOLES - AÏLLAMENTS
TRANSPORT PROPI - PINTURES - XEMENEIES
DISSABTES MATÍ OBERT

Crta. Montuïri - Porreres, Km. 1 - Tlf. 64 66 95

MONTUÏRI

Miquel Costa i Llobera

en el 75e aniversari de la seva mort

VIDA

Miquel Costa i Llobera (Pollença 1854-Palma 1922) és, juntament amb Joan Alcover, el poeta que fou considerat durant molt de temps màxim exponent de la poesia catalana a Mallorca. Les generacions posteriors es formaren dins el mestratge d'ambdós escriptors i conformaren allò que s'ha anomenat l'Escola Mallorquina.

De família benestant de terratinents pollencins –propietaris de Formentor, a més d'altres finques importants– cursa el batxillerat a l'Institut de Palma, on rep la influència de Josep Lluís Pons i Gallarza. Comença la carrera de dret a Barcelona (1872-1875), però una profunda crisi religiosa li fa interrompre els estudis. Torna a Mallorca on porta el tipus de vida que correspon a la seva situació acomodada.

De vocació sacerdotal tardana, als 31 anys decideix anar a Roma per tal d'estudiar teologia a la Universitat Gregoriana. És ordenat de prevere el 1888, als 34 anys, i torna a Mallorca el 1890. Guanyà una canongia pontifícia a la Seu de Mallorca el 1909 i es nomena professor del Seminari Conciliar de Palma. Absorbit per les tasques pròpies del seu ministeri, dins el darrers anys decideix la seva dedicació a la literatura. Amb la mort del germà Martí (1918) i del pare (1919), s'accentua la seva esterilitat literària. Morí en el convent de les Tereses de Palma, d'un infart, mentre predicava el panegíric de Santa Teresa.

OBRA

De gran precocitat literària, als 21 anys ja havia escrit la seva composició més aplaudida, *El pi de Formentor*. Passà per diverses vacil·lacions lingüístiques que motivaren l'alternància de la llengua catalana amb la castellana. Fou nomenat Mestre en Gai Saber a Sant Martí de Canigó, el 1902. *El pi de Formentor* figura en el seu primer volum publicat, *Poesies* (1885), al qual seguí *De l'agre de la terra* (1897). Té també una incursió en el domini de la

prosa amb *Tradicions i fantasies* (1903).

Amb *Horacianes* (1906), llibre que conté l'admirable oda *Als joves*, assoleix el punt màxim de la seva producció i fa una importantíssima aportació a la literatura catalana. El llibre, escandit en metres clàssics d'una rotunditat colpidora, mostra una clara voluntat de portar el món clàssic grec i llatí, a la poesia autòctona. Aquests versos es defineixen per una gran contenció i són la gran aportació mallorquina al moviment noucentista català.

El 1907 publica una segona versió, ampliada, de *Poesies* i viatja a orient i Terra Santa. Fruit d'aquest viatge serà un nou llibre, *Visions de la Palestina* (1908), on malda per portar el versicle bíblic a la llengua catalana. La resta de la seva producció en català són obres pietoses i poemes de circumstàncies. També és important, però, la tasca teòrica continguda en la conferència de 1904 *La forma poètica*, pronunciada a l'ateneu Barcelonès.

Josep M^e. Llompart ha aplicat a la poesia de Costa tres substantius que la defineixen: bellesa, elegància i reserva.

Publicà també un volum de poesia castellana, *Líricas* i un llarg poema d'inspiració modernista, *La deixa del geni grec*.

El pi de Formentor

Electus ut cedri

Mon cor estima un arbre: més vell que l'olivera
més poderós que el roure, més verd que el taronger,
conserva les fulles l'eterna primavera
i lluita amb les ventades que atupen la ribera,
com un gegant guerrier.

No guaita per ses fulles la flor enamorada;
no va la fontanella ses ombres a besar;
mes Déu uní d'aromes sa testa consagrada
i li donà per trono l'esquerpa serralada,
per font la immensa mar.

Quan lluny, damunt les ones, renaix la llum divina,
no canta per ses branques l'aucell que encativam;
lo crit sublim escolta de l'àguila marina,
o del voltor que puja sent l'ala gegantina
remoure son fullam

Amunt, ànima forta! Traspassa la boirada
i arrela dins l'altura com l'arbre dels penyals.
Veuràs caure a tes plantes la mar del món irada,
i tes cançons valentes n'iran per la ventada
com l'au dels temporals.

**Consell
de Mallorca**
Cultura i Patrimoni Històric